

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İKTİSAT ANABİLİM DALI

**LİSE ÖĞRENCİLERİNDE UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞININ
SEBEPLERİ:BURSA İLİ MUSTAFA KEMALPAŞA İLÇESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSHAK OKTAY

DANIŞMAN

DOÇ. DR. EMİNE FIRAT

AKSARAY, 2017

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞININ
SEBEPLERİ:BURSA İLİ MUSTAFAKEMALPAŞA İLÇESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSHAK OKTAY

DANIŞMAN

DOÇ. DR. EMİNE FIRAT

AKSARAY, 2017

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 (on iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : İSHAK
Soyadı : OKTAY
Bölümü : İKTİSAT
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Lise Öğrencilerinde Uyuşturucu Madde Bağımlılığının
Sebepleri: Bursa İli Mustafakemalpaşa İlçesi Örneği

İngilizce Adı : The Reasons Students in High School Abuse Drug in
Mustafakemalpaşa District Bursa

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: İSHAK OKTAY

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

İshak Oktay tarafından hazırlanan “Lise Öğrencilerinde Uyuşturucu Madde Bağımlılığının Sebepleri: Bursa İli Mustafakemalpaşa İlçesi Örneği” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Aksaray Üniversitesi İktisat Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Emine FIRAT

(İktisat, Aksaray Üniversitesi)

Üye: (Prof. Dr. Erşan SEVER

((İktisat, Aksaray Üniversitesi)

Üye: (Prof. Dr. Doğan UYSAL

(İktisat, Celal Bayar Üniversitesi)

İMZA

Tez Savunma Tarihi: 18/08/2017

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun 07.12.2017 tarih ve...2017/51-S... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrencinin

Adı Soyadı

İmza

İshak OKTAY

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yrd. Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza

TEŞEKKÜR

İnsanlık tarihi büyük bir hızla yaşanmaktadır. Hızla akıp giden zamana rağmen, insanlık için değer kaybına uğramayan nadir olguların başında; ekonomik kalkınma ve eğitim gerçeği gelmektedir.

Yüksek lisans tez çalışmamızda önemli bir problem olan madde kullanım problemini ekonomi ve eğitim yönünden inceleyip, madde kullanım yaygınlığına dikkat çekmek amacındayız. Bu çalışma madde kullanım sorununa çözümler üreterek katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır. Özellikle uyuşturucu maddelerin kullanımı uluslararası boyutta yaygınlaşmış olup tüm dünyayı tehdit eder boyuta gelmiş durumdayken bu tür çalışmaların önemi artmaktadır. Çalışmamızda madde kullanımına sebep olan en önemli faktörün yoksulluk olduğu ve yoksullukla mücadele edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde çocuk denecek yaşta bilhassa organik solventlerin ve sentetik maddelerin kullanımı (tiner, bali, bonzai vs.) ve bağımlılıkları artmakta olup sokaklarda tehlike oluşturmaktadırlar. Bu tehlike bahane aşamasını çoktan geçmiş olup acilen müdahale gerektirmekte olduğu düşünülmektedir.

Değişen madde kullanım alışkanlıklarından kaynaklı olarak, özellikle sentetik uyuşturucu maddelerin kullanımı artmakta olup ülkemiz ve insanlık için tehlike oluşturmaya başladığı düşünülmektedir. Yasak maddelerin piyasada rahatça dolaşabilmesinin ve suistimal edilmesinin sebepleri arasında en önemlisi, yasadışı örgüt ve oluşumların buradan fayda sağlamalarıdır. Uyuşturucu madde bağımlılığı ile mücadelede sadece uyuşturucu kullanımının kontrol ve önlenmesinin yanında; sosyal ve bilimsel yönleri ile ciddi çalışmalar yapılması gerekmektedir. Şüphesiz en önemlisi de bu sorunlarla ilgili çözümlerin tabana indirilebilir ve uygulanabilir olmasıdır.

Yönlendirmeleriyle ve konuya duyarlılığıyla bana her zaman yardımcı olan tez danışmanım, Doç. Dr. Emine Fırat'a öncelikli olarak teşekkür ediyorum. Çalışma süresince

özellikle değerli eşime ve üyesi olmaktan onur duyduğum Yeşilay'a da katkılarından dolayı sevgilerimi sunuyorum.

2017

İshak OKTAY

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞININ
SEBEPLERİ: BURSA İLİ MUSTAFAKEMALPAŞA İLÇESİ ÖRNEĞİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Aksaray, 2017

İshak OKTAY

ÖZET

Bu çalışma, lise öğrencileri arasında zararlı madde kullanımının, özellikle de uyuşturucu madde kullanımının geldiği boyutları göstermek, madde kullanımının sebeplerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışma, madde bağımlılığına karşı alınması gereken tedbirlerin ve belirlenecek stratejilerin oluşturulmasına yardımcı olmak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesi lise öğrencilerine anket uygulanmıştır.

Araştırmanın temel veri kaynağını madde kullanıcıları oluşturmaktadır. Çalışmada daha önce hiç kullanılmayan soru tipleri kullanılarak çarpıcı bulgular elde edilmiştir. Madde kullanım sorunu, Türkiye'nin kendi yapısına uygun olarak ele alınmasıyla, çalışmaya farklılık kazandırmıştır. Yapılan bu çalışmada dikkat çeken noktalar genel itibarıyla madde kullanımının giderek arttığı, madde kullanan öğrencilerin büyük çoğunluğunun sigara ve alkol kullandığı, madde kullanan öğrencilerinin ailelerinin çok büyük oranda sigara ve alkol kullandığı, eğitim seviyesi ile madde kullanımı arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Çalışmadan elde edilen sonuç ve bulgulara bakıldığında, madde kullanım seviyesinde tehlikeli eşiklerin aşıldığı ve acil önlemler alınması gerektiğidir. Umut ediyoruz ki bu tür çalışmalar gelecekte anne-baba olacak bugünün çocuklarını bu bataklıktan kurtarmaya yardımcı olacak ve daha önce hiç kullanmayanların da kullanımını önlemeye örnek teşkil edecektir.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler : Uyuşturucu Madde, Madde Bağımlılığı, Yoksulluk.

Sayfa Adedi : 93

Danışman : Doç. Dr. Emine FIRAT

AKSARAY UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
THE REASONS STUDENTS IN HIGH SCHOOL ABUSE DRUG IN
MUSTAFAKEMALPASA DISTRICT BURSA

(Master's Thesis)

İshak OKTAY

Aksaray, 2017

ABSTRACT

The aim of this study was to reveal the extent of substance abuse, especially psychoactive substance abuse in Turkey, and to analyze the causes of drug abuse and its relation to socio-economic status. The study also aimed at helping to specify the necessary precautions, and strategies against substance addiction. A questionnaire form was given to high school students during the study.

The data source of this study was drug users. Original questions which had not been used in former studies were asked in the survey, and striking findings were obtained. The study has a different aspect as it focuses on the problem of drug abuse considering the special characteristics of Turkey. Some of the most significant points revealed by this study shows that the rate of drug abuse is gradually increasing, students who are on drugs also smoke cigarettes and consume alcohol, there is a significant correlation between the level of education and drug abuse, and drug abuse is directly proportional to socio-economic status.

The findings and recommendations of this study emphasize that the threshold of substance abuse in Turkey has already been crossed, and preventive measures must be taken urgently. We hope research studies like this will help today's children, the future parents to overcome this issue, and encourage researchers to carry out new studies to find ways to prevent individuals who has never used such substances from using them.

Science Code :

Key words : Drugs, Drug Abuse, Substance Addiction, Poverty

Page Number : 93

Supervisor : Assoc. Prof. Emine FIRAT

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JURİ ONAY SAYFASI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEŞEKKÜR.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar.....	xi
ŞEKİLLER.....	xii
KISALTMALAR.....	xiv
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM I	3
UYUŞTURUCU MADDE TANIM ve KAVRAMLARI	3
1.1. Tanımlar	3
1.1.1.Uyuşturucu Madde	3
1.1.2. Bağımlılık	4
1.1.3. Bağımlılık Yapan Maddeler	5
1.1.4. Uyuşturucu Madde Bağımlılığı (Toksikomani)	5
1.1.5. Yoksunluk.....	5
1.1.6.Önleme.....	6
1.2.Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Tipleri	7
1.2.1.Uyuşturucu Madde Tipleri.....	7
Tabii Uyuşturucular	7
1.2.1.2. Amfetamin Tipi Uyarıcılar	8
1.2.1.3. Sentetik Uyuşturucular.....	8
1.2.2. Bağımlılık Yapan Bazı Maddelerin Tanımlanması	8

1.2.2.1. Afyon	8
1.2.2.2. Morfin	9
1.2.2.3. Eroin.....	9
1.2.2.4. Kokain.....	9
1.2.2.5. Ecstasy	10
1.2.2.6. Halüsinojenler (Lsd)	10
1.2.2.7. Benzodiazepinler.....	10
1.2.2.8. Amfetamin ve Benzerleri.....	11
1.2.2.9. Uçucu Maddeler.....	11
1.2.2.10. Bonzai	11
1.2.2.11. Esrar	13
BÖLÜM II.....	14
UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞININ SEBEPLERİ,TARİHÇE VE GELİŞİMİ,GELİR DÜZEYİ İLE MADDE KULLANIMI İLİŞKİSİ	14
2.1. Madde Bağımlılığı ve Kullanım Sebepleri.....	14
2.1.1. Risk Oluşturan Sebepler	14
2.1.2. Psikolojik Sebepler	15
2.1.3. Kalıtsal Sebepler.....	15
2.1.4. Sosyal ve Kültürel Sebepler	16
2.1.4.1. Elde Edilebilirlik	16
2.1.4.2. Kabul Edilebilirlik.....	16
2.1.4.3. Din.....	17
2.1.4.4. Aile.....	17
2.1.5. Diğer Etkenler ve Sebepler	17
2.1.5.1. Cinsiyet.....	17
2.1.5.2. Yaş.....	18
2.1.5.3. Eğitim Düzeyi	18
2.1.5.3.1. Aile Eğitim Düzeyi.....	18
2.1.5.3.2. Öğrencilerin Eğitim Durumları	19
2.1.5.4. Arkadaş Ortamının Etkisi.....	19
2.2. Uyuşturucu Maddelerin Tarihçesi.....	19
2.2.1. Afyon Savaşları	20
2.2.2. Diğer Gelişmeler.....	20

2.2.3. Batı'daki Gelişmeler	21
2.2.4. Türkiye'de ki Gelişim	21
2.3. Uyuşturucu Madde Kullanımı ve Ekonomik Gelir Düzeyi İlişkisi	23
2.3.1. Dünya ve Türkiye’de Uyuşturucu Madde Kullanım Durumu	24
2.3.1.1. Dünya’da ki Uyuşturucu Madde Kullanım Durumu	24
2.3.1.2. Avrupa'da Uyuşturucu Madde Kullanımı	26
2.3.1.3. Türkiye’de Uyuşturucu Madde Kullanımı	27
2.3.1.3.1. Türkiye’de ki Gelir Dağılımı ve Yoksulluk	30
2.3.1.3.1.1. Bazı Dünya Ülkelerinin Gayri Safi Milli Hasıla Verileri	30
2.3.1.3.1.2. Türkiye’de Gelir Dağılımı ve Yoksulluk	31
BÖLÜM III	39
BURSA İLİ MUSTAFAKEMALPAŞA İLÇESİ LİSE ÖĞRENCİLERİ	
ÜZERİNE BİR ANKET ÇALIŞMASI	39
3.1. Araştırmanın Yöntemi	39
3.2. Araştırmanın Amacı	39
3.3. Araştırmanın Önemi	39
3.4. Evren ve Örneklemi	40
3.5. Sınırlılıklar	40
3.6. Verilerin Toplanması	40
3.7. Bulgular	40
SONUÇ VE ÖNERİLER	57
KAYNAKÇA	63
EKLER	68

TABLÖLAR

Tablo 1. AB ve Türkiye 2012 Yılı Eroin Maddesi Yakalanma Oranları.....	25
Tablo 2. AB ve Türkiye 2012 Yılı Uyuşturucu Madde Kaynaklı Ölüm Oran.....	25
Tablo 3. Adli Tıp Kurumu Uyuşturucudan Ölen İnsan Sayısı 2014.....	28
Tablo 4. İspanya ve Türkiye 2012 Yılı Exctacy Ve Esrar Maddesi Yakalanma Oranı.....	29
Tablo 5. Uluslararası Para Fonunun (IMF) Bazı Üye Ülkelerinin 2014 Yılı GSMH Verilerini İçerir.....	30

ŞEKİLLER

Şekil 1. Türkiye’de Kişi Başına GSYH (\$ Yıllık).....	34
Şekil 2. Türkiye’nin Eş değer Hane halkı Kullanılabilir Gelire Göre Gelir Dağılımı- Gini Kat sayısı (Yıllık).....	34
Şekil 3. Türkiye’nin Eşdeğer Kullanılabilir Fert Gelirine Göre Yoksul Sayıları (Bin Kişi).....	35
Şekil 4. Türkiye ve Bölgelerinin Eş değer Hane halkı Kullanılabilir Fert Gelirine Göre Yoksul Sayıları (Bin Kişi).....	35
Şekil 5. Türkiye’nin Gelire Dayalı Görelî Yoksulluk Sınırına Göre Yoksul Sayıları, Yoksulluk Oranı ve Yoksulluk Açığı (Kent).....	36
Şekil 6. Gelire Dayalı Görelî Yoksulluk Sınırına Göre Yoksul Sayıları, Yoksulluk Oranı ve Yoksulluk Açığı (Kır).....	36
Şekil 7. Hane halkı Tüketim Harcamasının Dağılımı (%).....	37
Şekil 8. Cinsiyet Durumu.....	41
Şekil 9. Öğrencilerin Okudukları Okul Durumu.....	41
Şekil 10. Babanızın Öğrenim Durumu.....	42
Şekil 11. Anne Eğitim Durumu.....	42
Şekil 12. Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerin Okul Haricinde Bir İşte Çalışma Durumu.....	43
Şekil 13. Uyuşturucu Madde Kullanmayan Öğrencilerin Aile Aylık Gelirlerinin Durumu.....	44
Şekil 14. Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerin Okul Haricinde Bir İşte Çalışma Durumu.....	44
Şekil 15. Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerin Oturdıkları Evin Kira Durumu.....	45
Şekil 16. Üniversite Okumayı Düşünme Durumu.....	46
Şekil 17. Sigara Kullanma Durumu.....	46
Şekil 18. Sigaraya Başlama Nedeni.....	47
Şekil 19. Alkol Kullanma Durumu.....	48
Şekil 20. Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	49

Şekil 21. İlk Olarak Denenen Madde Adı.....	50
Şekil 22. Kullanılan Maddenin Temin Edilme Yolu.....	50
Şekil 23. Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerin Kullanma Sebepleri.....	51
Şekil 24. Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerinin Ailelerinin Kullandığı Zararlı Maddeler.....	51
Şekil 25. Uyuşturucu Madde Kullanmak Sorunlardan Uzaklaştırması.....	52
Şekil 26. Uyuşturucu Madde Kullanım Sonucu Vefat Eden Birini Tanımları.....	53
Şekil 27. Çevrenizde Madde Kullanan Bildiğiniz Kişi Sayısı.....	53
Şekil 28. Uyuşturucu Kullanana İnsanları Tanımlama Sorusu.....	54
Şekil 29. Basında Çıkan Haberlerin Öğrenciyi Etkilemesi.....	54
Şekil 30. Çevrenizde Uyuşturucu Madde Kolay Bulunabiliyor Mu?.....	55
Şekil 31. Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrenciler Bu Maddeyi Bulmak İçin Ekonomik Zorluk Çekiyor Mu?.....	55

KISALTMALAR

FATF	Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Mali Eylem Grubu
RTÜK	Radyo Televizyon Üst Kurulu
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
LSD	Halüsinojenler
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
M.Ö	Milattan Önce
M.S	Milattan Sonra
THC	Tetrahydrocannabinol
6-MA	Monoasetilmorfine
THC	Tetrahidrokannabinol
TÜSİAD	Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği
GSYH	Gayri Safi Yurt içi Hasıla
IMF	Uluslar Arası Para Fonu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TUBİM	Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi
AMATEM	Türkiye Uyuşturucu Mücadele ve İzleme Merkezi
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
BM	Birleşmiş Milletler
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
UNDCP	Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Kontrol Programı
WB	Dünya Bankası
OECD	Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü
SAGP	Satın Alma Gücü Paritesi

GİRİŞ

Sınırların ortadan kalkması ve küreselleşme kavramlarının ortaya çıkması ile dünyada suçun bir ülkede başlayıp dünyanın herhangi başka bir ülkesinde son bulması normal olarak görülmektedir. Özellikle teknolojinin de hızlı geliştiği bu günlerde teknolojinin faydaları olduğu kadar zararlarını da, dünyanın tüm ülkeleri paylaşmak zorunda kalmaktadır. Zararlı alışkanlıkların yayılmasında teknoloji üst seviyelerde kullanılmaktadır.

Ülkelerin din, dil, ırk ve renk fark etmeksizin mücadele ettiği etik ve ahlaki değerleri koruma güdüsü ve stratejisi, küreselleşme ile beraber dünya ülkeleri arasında ortak mücadeleyi geliştirmiş ve ortak hareket etmeye mecbur bırakmıştır. Bu mücadele başlıkları kısaca; yoksulluk, kara para aklama, uyuşturucu kaçakçılığı, madde bağımlılıkları ve terör gibi suçlarla mücadeledir. Bu suçlarla mücadele kapsamında 1980 tarihinde kabul edilen Avrupa Konseyi Tavsiye Kararları, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi-Viyana Sözleşmesi, Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Mali Eylem Grubunun Raporları bunlardan bazılarıdır.

Küreselleşen dünyada insanın maddi manevi değerlerini yitirip sadece kendi benliğini düşünmesiyle ortaya kolay para kazanma isteği çıkmıştır. Uyuşturucu ticareti de diğer birçok suçtan daha kolay para kazanma amacına yöneliktir. Dünya genelinde bu kadar yaygınlaşmasının sebebi de manevi değerleri yitirilmiş toplumların problemlerini çözmek yerine unutmaya ve bastırma eğilimidir. Bunu fırsat bilen suç şebekeleri de en rahat nakit para kazanacakları sektörlerden biri olan uyuşturucu madde ticaretini yapmaktadırlar. Kendi yaşadığımız çevrede de uyuşturucu maddelerin kent meydanlarında bile rahatça temin edilebilmekte olduğu görülmektedir.

Zararlı madde bağımlılığı dünya ülkelerinde olduğu gibi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Vatandaşları içinde büyük bir problemdir. Türkiye’de zararlı madde kullanımında her geçen yıl artışlar olduğu gözlemlenebilmektedir.

Bu tez çalışmasının amacı; lise öğrencilerinin madde kullanma durumlarını ve madde kullanım sebeplerini tespit etmek ve madde kullanımının engellenebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.

Tez çalışması üç bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde; uyuşturucu madde tipleri ve tanımları. İkinci bölümde; madde uyuşturucu madde bağımlılığının sebepleri, tarihçesi ve gelişimi, gelir düzeyi ile madde kullanımı ilişkisi. Üçüncü bölümde ise; evren ve örneklem, yöntem ve bulgulara yer verilmiştir.

Bu doğrultuda yapılan tez çalışmasına, farklı liselerden 171 öğrenci katılmış olup bu öğrencilerin zararlı madde kullanım alışkanlıkları ve madde kullanım sebepleri incelenmiştir.

Araştırmada uygulanan yöntem anket uygulaması şeklindedir. Anket çalışması Bursa’nın Mustafakemalpaşa ilçesinde lise eğitimi görmekte olan öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Anket uygulaması Bursa Mustafakemalpaşa Milli Eğitim Müdürlüğü yetkili makamlarından resmi izinler alınarak uygulanmıştır.

Anket çalışması 36 adet çoktan seçmeli soru yöneltilerek yapılmıştır. Anket uygulaması öğrencilerin kendi okullarında ziyaret edilmeleri sonucu sınıf ortamında bireysel olarak soruları yazılı olarak cevaplamaları sağlanarak yapılmıştır. Anket verileri Spss programında analiz edilmiştir.

Çalışmamızda madde kullanımı ile ilgili elde ettiğimiz temel sonuçlara bakıldığında; madde kullanımında tercih edilen maddelerin büyük çoğunluğunun sentetik maddeler olduğu, bunun sebebinin de sentetik bazlı uyuşturucu maddelerin ucuz ve kolay bulunabilir olduğudur. Ucuz olan bu maddelerin kullanım sıklığı sebebinin; sosyo-ekonomik düzeyi düşük kesimler tarafından tercih edilebiliyor olmasıdır. Yine madde kullanımında ayırt edici diğer faktörün aile eğitim durumu ve öğrenci eğitim durumu olduğudur. Madde kullanımı ile eğitim durumları arasında doğru bir orantı olduğu görülmüş olup sentetik (bonzai vb.) bazlı uyuşturucu maddeleri kullanan kesimlerin eğitim seviyelerinin düşük olduğu olduğu görülmüştür.

BÖLÜM I

UYUŞTURUCU MADDE TANIM ve KAVRAMLARI

1.1. Tanımlar

Uyuşma; sahip olunan duyuşsal, bilişsel ve fiziksel aktivitelerin mevcut vazifelerini sistem dışı kalarak yerine getirememeleridir. Hayatın her alanında uyuşturucu madde bağımlılığının ilgi gördüğü alanlar vardır. Farklı olan bu alanlarda en sık kullanılan tanımlar; uyuşturucu, esrar, madde bağımlılığı, bonzai, ateşbuz, çaresizlik, imkansızlık, yoksulluk olarak görülmektedir (Koçak, 2014).

Uyuşma sadece fiziki problemler olarak algılanmamalı, beyin aktivitelerinin doğru olarak çalışmaması da bir uyuşma olarak değerlendirilebilir.

Uyuşma en genel tanımı ile hissizlik olarak tanımlanabilmektedir. Uyuşma sonucunda hayati fonksiyonlarında bir problem olmasa bile algılama ve hissetme de problem olabilmektedir (<http://www.hastalikvesaglik.net/ayak-uyuşmasının-sebepleri/>).

1.1.1.Uyuşturucu Madde

Uyuşturucu; yalnız uyuşturma ve sistemi saf dışı bırakan maddeleri kapsıyor gibi algılanıp tanımlanmanın yanında, bu maddelerin kullanımı çok daha farklı refleksleri harekete geçirerek, zamana bağlı tepkiler oluşturmaktadır. Günümüz itibariyle geniş ve kapsayıcı tanımlamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü madde bağımlılığı arttıkça daha önce hiç var olmayan yeni uyuşturucular üretilmekte ve bunların tepkilerine yeni tanımlamalar gerekmektedir (Arslan, 2016).

Madde: Belirli oranlarda alındığı vakit bireyin sinir sistemini etkileyerek zihin, fiziki ve psikolojik yapısının işlerliğini bozan, birey ve toplum içerisinde ekonomik ve toplumsal çöküntü meydana getiren, alışkanlık ve bağımlılık yapan, yasaların

kullanımını, taşınmasını, ticaretini yasakladığı, uyuşturucu ve psikoaktif sözcükleriyle adlandırılan maddeler, bağımlılık yapan madde olarak tanımlanır (Yılmaz, 2015).

Uyuşturucu maddeler; insanlar üzerinde oluşturdukları etkilere göre merkezi sinir sistemini yavaşlatan, uyaran ve hayal gösterenler maddeler olarak tanımlanabilmektedir (Çetin,2013).

1.1.2. Bağımlılık

Herhangi bir nesne, madde veya kişiye karşı oluşan sıkıca sarılma ve o yolda her şeyi göze alarak hayatına devam etme durumuna bağımlılık denebilmektedir. Bağımlılar bağılandıkları şeyi kendi yaşam tarzları biçimine getirmektedirler (Koçum, 2012).

Bağımlılık; şizofreni, depresyon, epilepsi ve Alzheimer hastalığına benzer beynin fonksiyonel bozukluğu çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir beyin rahatsızlığıdır (Uzbay, 2013).

Bağımlılık; madde kullananların gördükleri zarar karşında bilerek madde kullanımına devam etmeleri ve kendilerini durduramamaları karşısındaki durumlarına bağımlılık denmektedir (Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesinin Uygulanması İçin Eylem Planı, 2012).

Bağımlılığın oluştuğunun anlaşılması için aşağıdaki kriterler baz alınabilir ve bunlardan dördü bir arada varsa bağımlılık teşhisi koyulabilir.

- Kullanım alışkanlığı kazanılan maddeye karşı hassaslık oluşması
- Kullanılan maddeyi savunma güdüsü oluşması
- Bağımlı olduğu reddetme ve istediğim zaman bırakabilirim anlayışı
- Kullanılan maddeyi bırakmak için gösterilen çabaların boşa çıkması
- Maddeyi temin etmek için farklı yollara başvurularak vakit kaybı yaşamak
- Kullanılan madde sebebiyle fiziksel, ruhsal durumunun ve vücut aktivitelerinin zarar görmesine rağmen madde kullanımına devam edilmesi
- Kullanılan maddenin miktarının zamanla artması ve daha fazla etki gösteren maddelerin aranması olarak tanımlanabilir

Madde bağımlılığı kesinlikle göz ardı edilmeyecek derecede büyük bir problem ve hastalık olup acilen ruhsal ve fiziksel tedavi aşamalarına geçilmelidir (Çetin, 2013).

1.1.3. Bağımlılık Yapan Maddeler

Genelde doğal veya yapay nitelikli kimyasallar bağımlılık yapan maddeler olarak adlandırılırlar. Resmi makamlarca, onaylanan miktarlarda sağlık alanında kullanılmaktadır. Bunun dışında kullanımı yasak olup alımı, satımı, pazarlanması ve üretilmesi yasak maddelerdir. Resmi onaylar dışında tüketimi ulusal ve uluslararası yasalara göre yasak olmasına rağmen, tüketimi her geçen gün artmaktadır (Ersöğütçü, 2015).

1.1.4. Uyuşturucu Madde Bağımlılığı (Toksikomani)

Madde bağımlılığı, bağımlılık yapıcı maddelerin alışkanlık sonucu giderek artan miktarlarda alınmasıdır. Kullanılan maddeye karşı hassaslık gelişmesi, kullanılan maddeyi savunma güdüsü oluşması, bağımlı olduğunu reddetme ve istediğim zaman bırakabilirim anlayışı, madde kullanımı kısıtlandığında veya madde kullanım imkanı tamamen elinden alındığında eksiklik, sinir ya da yokluk hallerinin belirmesi bağımlılığının oluştuğunu göstermektedir (Bozbey, 2015).

Yapılan bir çalışmada da madde bağımlılığı ; alınan zararlı maddeye karşı fiziksel bağımlılık olarak tanımlanmıştır (Yaşar, 2012).

Madde bağımlılığı kavramı ile ilgili olarak yapılan çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Herkesin kabul edebileceği ortak bir tanım BM, WHO tarafından yapılmıştır.

Bu tanıma göre madde bağımlılığı; sentetik veya doğal bir maddenin, tekrarlanan kullanımı sonucu oluşan bir zehirlenme durumudur. Bu durum ilaç bağımlılığından kaynaklanarak, psikotrop maddelere karşı istem dışı gereksinim duyulmasına neden olur. Psikotropolar bireyin ruhsal durumuna etkili olan maddelerdir. Bu etki kullanılan maddeye özgü olmakla birlikte, bireyin yapısına, bu maddelerin verilme şekline ve kullanma koşullarına da bağlıdır. Ayrıca bu maddeler fizyolojik, psikolojik ve toplumsal yan etkiler de yaratabilir (BM, 2016).

1.1.5. Yoksunluk

Madde kullanan bireylerin, maddeyi ani olarak ya da kademeli olarak azaltması sonrası meydana gelen biyolojik, bilişsel ve fizyolojik problemlerin ortaya çıkmasıdır. Bu problemlerin en bilinenleri saldırganlık, dengesizlik, depresyon ve kendini rahatlatma isteğidir (Ersoy, 2015).

Yoksunluk krizleri bazen o kadar şiddetli olur ki bağımlılar kendilerine zarar verecek kadar ileriye gitmekten kaçınmazlar. Bu sebeple madde bağımlılığı tedavisi alan kişilerde madde bir kereden kesilmek yerine dozu azaltılarak kesilir ya da bazı ilaçlar yardımıyla bu maddenin etkisi ortadan kaldırılmaya çalışılır (Uzbay, 2015).

Uyuşturucu madde bağımlılarında oluşan yoksunluk sonrasında doktorlar tarafından bitkisel özlü ve kısmi uyuşturucu özellikli haplar verilerek madde bağımlılığı tedavisi aşamasında oluşan yoksunluk önlenmeye çalışılmaktadır (Yılmaz, 2015).

1.1.6.Önleme

Globalleşen dünyada insan bedenine maddi ve manevi zarar verebilecek bağımlılık yapıcı maddelerin kullanılmasını önlemek, bağımlılığın gelişimini önlemek, fert, toplum ve toplumlar nezdinde stratejiler ve ortak antlaşmalar, yasalar, birlik adımları atarak bağımlılığı engelleme faaliyetlerinin hepsine ‘önleme’ faaliyetleri denmektedir (Yıldırım, 2008).

Önleme, insanların madde kullanmasını ve eğer kullandıysa bağımlı hale gelmesini engellemeye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerine verilen addır. Tüm dünyada önleme programları giderek önem kazanmaktadır.

Bağımlılık, geliştikten sonra tedavisi oldukça güç olan bir hastalıktır. Kişilerin bağımlılıktan kurtulma isteği tedavinin başarısını etkileyen en önemli faktördür. Ancak buna rağmen tam temiz kalmayı başarma oranı oldukça düşüktür (Arslan, 2015)

1.2.Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Tipleri

WHO bilirkişi heyeti aşağıdaki bağımlılık çeşitlerini tespit etmiştir. WHO'ya göre bağımlılık eşitleri aşağıda gösterilmiştir (Koçum, 2012).

-Morfin Tipi Bağımlılık

-Amfetamin Tipi Bağımlılık

-Kokain Tipi Bağımlılık

-Esrar Türü Bağımlılık

-Halsinojen Türü Bağımlılık

-Uçucu Solvent Türü Bağımlılık

-Barbitürat Tipi Bağımlılık

1.2.1.Uyuşturucu Madde Tipleri

Yapılan tüm çalışmalarda ortak olarak ele alınan uyuşturucu madde tipleri aşağıda sıralanmıştır.

Tabii Uyuşturucular

Tabi uyuşturucu madde eşitleri;

a. Afyon

b. Morfin

c. Eroin

d. Kokain

j. Esrar

1.2.1.2. Amfetamin Tipi Uyarıcılar

Amfetamin tipi uyuşturucu madde çeşitleri;

e. Ecstasy

g. Amfetamin ve Benzerleri

1.2.1.3. Sentetik Uyuşturucular

Sentetik tarz uyuşturucu madde çeşitleri;

a. Halüsinojenler (Lsd)

b. Benzodiazepinler

c. Bonzai

1.2.2. Bağımlılık Yapan Bazı Maddelerin Tanımlanması

Bağımlılık yapan maddelerin tanımlanması; madde kullanımının önlenmesi ve tedavi için belirlenecek stratejiler adına önemlidir. Aşağıda dünya sağlık örgütünün bağımlı olunan maddeler kategorisine aldığı bazı uyuşturucu madde tiplerinin tanımlanması yapılmıştır.

1.2.2.1. Afyon

Gelincik ailesinden olup ülkemizde yaygın olarak bilinen ve yemeklerde dahi kullanılan haşhaş bitkisinin ham kısmından elde edilmektedir. Ham olarak kesilen meyvelerden elde edilen yapışkan madde bazı kimyasal işlemlerle uyuşturucu madde haline getirilmektedir (Koçum, 2012).

Afyon eczacılıkta kodein, morfin, papaverin, tebain gibi alkaloidlerin yapımında kullanılmakta olup, az zehirli sayılabilmesine rağmen alışkanlığa neden olduğundan uyuşturucu maddeler grubunda yer almaktadır. Uluslararası ismi opium'dur (Özmen, 2009).

1.2.2.2. Morfin

Gelincik ailesinden olup haşhaş maddesinden elde edilmektedir. Alman Kimyacı ‘‘Sertümer’’ tarafından bulunduğu bilinmektedir. Resmi olarak kullanımı daha çok tıp dünyasında olmaktadır. Dikkat edilmesi gereken dozun iyi ayarlanmasıdır. Aşırı doz hastada bağımlılık veya morfin isteği uyandırabilmektedir (Bozbey, 2015).

Morfin alışkanlık yapan bir madde olup, sadece tıbbi alanda kullanılması uygundur. Kullanırken dikkatli olunmalı ve doktor kontrolünde alınmalıdır (Çetin, 2013).

1.2.2.3. Eroin

Madde bağımlılığı yapan uyuşturucu maddelere bakıldığında, farklı dozda kullanımlarına bağlı olarak bağımlılık yapma dereceleri değişmektedir. Eroin uyuşturucu maddesi ise ilk kullanımda bile bağımlılık yapabilmektedir (Yılmaz, 2015).

Madde kullanımı sonucu ölümlerde son yılları hesaba katmazsak başı çekmektedir. Sık kullanılması gerekmekte olduğundan ölümlerin çoğu bu madde kaynaklıdır. Madde bağımlılarını bile tedirgin eden bir madde olduğu bilinmektedir. Narkotik maddeler sınıfında yer almaktadır. Eroin bağımlılık yapan maddeler arasında en pahalı olanlarından biri olup ekonomik olarak bulunması kolay değildir (Koçum, 2012).

Ülkemizde yasa dışı yollardan alımı ve satımı yapılan eroin maddesinin saflık derecesi değişmekle beraber, bu maddenin saflık derecesinin %65 civarında olduğu bilinmektedir. Bu tür eroinlerin içerisine birçok katkı maddesi (pirinç unu, nişasta, aspirin, tebeşir tozu, prokain vb.) eklenmekte olup, bu durumda eroinin saflığının düşmesine neden olmaktadır. Sokaklarda satılan eroinin ise saflık derecesinin %5-12 oranında değiştiği gözlenmektedir (Egm-Kom, 2014).

1.2.2.4. Kokain

Kokain Güney Amerika’nın kuzeylerinde yetişen ‘‘Erythroxylin coca’’ denilen bitkinin yapraklarından elde edilen bir alkaloiddir (Kurupınar, 2012).

Yetiştirilmesi için çaba gerektirmeyen, kendiliğinden yetişen, coca bitkisinden elde edilmekte olup tıp dünyasında anestezi alanında kullanılmaktadır. Madde bağımlıları tarafından ise çiğneme yoluyla kullanılmaktadır. Narkotik maddedir.

Kokainin en sık kullanım şekilleri:

-Tozun burun yoluyla alınması

-En tehlikelisi damardan ve sigara olarak alınması olup ani ölümlere ve krizlere neden olmaktadır (Koçum, 2012).

1.2.2.5. Ecstasy

Madde bağımlılığında sınıf atlatan alımı ve satımı rahatlıkla yapılabilen, bebek aspirini boyutlarında olan hap şeklinde maddedir. Daha çok gençlerin gelip-gittikleri mekanlarda gayet masum gösterilerek satılmaktadır. Daha çok özentisi ve arkadaş baskısı kanalı ile ilk kullanımına başlanmaktadır. Kullanımı diğer bazı içkili maddeler ile yapıldığında can kayıplarına ve felçlere sebep olabilmektedir. Kullanımdan hemen sonra kalp ritminde artma ve aşırı dinamikleşme hazzı olması kullanımını arttırmaktadır. Ecstasy maddesi yoksunluğunda; halsizlik, kırgınlık, kendinde eksiklik ve heyecansızlık hissi oluşmaktadır (Yıldırım, 2008)

1.2.2.6. Halüsinojenler (Lsd)

Kullanımı oral yoldan yapılan, vücut mekanizmasında sarsıntı, boşluk hissi ve kendini rahatlatma isteği uyandıran, olmayan bazı objeleri var gibi gösteren maddedir ve bu sebeple kişinin kendi isteği ile can kaybı ile sonuçlanabilmektedir (Ersoy, 2015).

Halüsinojenik maddeler, alındıkları zaman hayal görmelere neden olan maddeler olup, gerçek ile olan ilişkinin kesilmesine, bilincin dağılmasına yol açarlar. Madde kullanımı kesilse dahi etki ve belirtileri yeniden yaşanabilmektedir (Tarhan, 2011).

1.2.2.7. Benzodiazepinler

Merkezi sinir sistemi üzerinde baskılayıcı etkisi olan bir madde olup kullanımı bireysel olarak kesinlikle yasaktır (Yılmaz, 2015).

Benzodiazepinlerin kullanımı kesinlikle doktor tarafından kontrollü yapılan bir maddedir. Kullanımında dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta da alınan miktardır. Miktarla bağlı olarak bağımlılık oluşma tehlikesi bulunmaktadır. Aşırı alımında ritim bozukluğu, agresiflik ve sürekli yorgunluk hissi oluşturmaktadır (Ersöğütçü, 2015).

1.2.2.8. Amfetamin ve Benzerleri

Madde bağımlıları arasında beyin çalışmasını geçici olarak arttırması ile ünlü olmakla beraber, vücut sistemini altüst ederek denge mekanizmasını sarsmaktadır. Kullanımı kesinlikle yasaktır. Amfetin ve benzeri maddelerin kullanımı sonrası yaşanan sağlık problemleri genel olarak; ritim bozukluğu, tansiyon hastalıkları, şok etkisi, felç ve can kayıpları olarak sıralanabilmektedir (Koçum, 2012).

Amfetaminler hala tıbbi amaçlı olarak kullanılmaktadırlar. Bunlar içerisinde en önemlisi çocukluk çağında gözlenmekte olan dikkat eksikliği, hiperaktivite sendromu, narkolepsi ve depresyon gibi hastalıklardır. “Amfetaminler merkezi sinir sistemini uyaran eczalardır. Acı, hafif kokulu, renksiz bir sıvıdır. Bağımlılar ilacı ağızdan bazen de enjekte etmek suretiyle kullanırlar (Yılmaz, 2015)

1.2.2.9. Uçucu Maddeler

Toplum tarafından masum görülen uçucu maddeler ; iş alanlarında tiner maddesi, temizlik malzemesi, boya malzemesi yada yapıştırıcı özelliği olan maddeler olarak kullanılmaktadır.

Uçucu maddeler; iş alanlarında kullanım yoğunluğundan dolayı rahatlıkla temin edilebilmektedir. Uçucu maddelerin diğer çeşitleri arasında ispirto benzeri maddelerde bulunmaktadır. Uçucu madde kullanım sonucu bağımlı kişi kendini dokunulmaz ve yenilmez olarak görmektedir. Uçucu maddelerin aşırı kullanımlarında körlük ve bağımlılık oluşum riski yüksektir (Arslan, 2016).

1.2.2.10. Bonzai

Sentetik bazlı bir uyuşturucu madde olup içerisinde çok çeşitli zehirli maddeler bulunduğu bilinmektedir. Üretimi kesinlikle kimyasal yollardan yapılmaktadır. İçerisinde bulunan en bilindik zehirli maddeler arasında; böcek ilaçları, fare zehiri, yumurta kabuğu ve sinek ilacı olduğu bilinmektedir (Çetin, 2015).

Bugün toplumda, özellikle de eğitim seviyesi ve sosyo ekonomik düzeyi düşük kesimlerde kullanımı diğer uyuşturucu maddelere oranla çok yüksek düzeyde olan bonzai maddesi, aynı zamanda madde bağımlılığından kaynaklı ölüm oranlarında da artışlara sebep

olmaktadır. Mahallelerde, okul önlerinde, eğlence mekânlarında, kent meydanlarında, hatta okul içlerinde elden ele satılmaktadır. Kullanımı o kadar yaygınlaşmıştır ki duvarlara satıcıların adres tarifi yazılmakta olup son zamanlarda haberlere yansıdığı gibi ailelerin bu maddelerin yaygın olarak kullanılmasına tepki amacıyla, mahallerinde gece nöbetleri tuttukları görülmektedir. Kullanımı o kadar yaygındır ki İstanbul'da Amatem'e başvuran bağımlı sayısı günde ortalama 120'dir. Bu rakamlar bize kullanım sıklığının ne kadar yoğun olduğunu göstermektedir (<https://onedio.com/haber/10>).

Bonzai maddesi ABD ve Çin piyasası kanalı ile dünya piyasasına sürülen bir maddedir. Tamamen sentetik olan bu madde, en çok tercih edilen yöntem olan sigara tütünü ile beraber ya da farklı yollarla kullanılmaktadır. Kullanımına bağlı olarak ölüm riski 3-5 yıl gibi kısa bir süredir. 'Sabah Gazetesi'nin haberine göre, sadece 2010 yılında Türkiye'de 400 çocuk bonzai kullanımından hayatını kaybetmiştir (<https://onedio.com/haber/10>).

Kullanımı çok yaygın olup online ya da elden istenildiği zaman rahatlıkla temin edilmektedir. Okul önlerinde satışı, mahalle aralarında kullanımı, parklarda sabahlayan gençlerin kullanım sonucu geldikleri ibretlik durumları her geçen gün katlanarak artmakta olduğu görülmektedir. Fiyat olarak ucuzluğu yaygınlaşmasında en önemli etkindir

Bonzainin zararları ve etkileri genel olarak şu şekilde sıralanabilir:

- Ritim bozukluğu
- Aşırı susuzluk
- Görme duyusunda azalma
- Olmayan nesneler görme
- İşitme kaybı
- Hafıza kaybı
- Ani ölümlere neden olmaktadır.

Sentetik uyuşturucu maddelerin ucuz ve bulunabilirlik düzeylerinin yüksek olmasından kaynaklı, kullanım yoğunluğunun çok fazla olduğu görülmektedir. Sentetik maddelerin ucuz ve kolay bulunabilir olması diğer uyuşturucu maddeler arasında tercih sebebi olmasını kolaylaştırmaktadır. Sentetik maddelerin en önemli tercih sebebi ise, şüphesiz sakız parasına temin edilebiliyor olmasıdır.

Ürün yeni olması sebebiyle 2008 yılından başlanarak bugün AB ülkeleri ve diğer birçok ülkede kullanımı yasak maddeler sınıfında bulunmaktadır. Finlandiya gibi bazı ülkelerde

ilaç olarak doktor kontrolünde kullanılmaktadır. Yasak olan bonzai maddesi ülkemizde 2009 yılından itibaren yasak maddeler grubuna alınmıştır(<https://onedio.com/haber/10>).

1.2.2.11. Esrar

Esrar maddesi kurutulan Hint kenevirinden elde edilmekte olup tütüne benzeyen ve kullanımı da sigara gibi olan bir maddedir. Kullanım yaygınlığı bulunup madde kullanıcılarının daha az tehlikeli gördüğü bir maddedir (Ersoy, 2015).

Esrar, kannabissativa bitkisinin 60 dan fazla türünde var olan tetrahidrocanabino l(thc) etken maddesine sahip yağda çözülebilen nefes yoluyla tüketildiğinde çabucak emilebilen bir maddedir (Ersöğütçü, 2015).

Bilim insanlarının tahminlere göre dünyada en fazla kötüye kullanılan madde esrardır. 4000 yıldır bir takım hastalıkların tedavisinde de kullanılmaktadır. Bu durum bazı madde kullananlar için özellikle bu bilgiyi araştırarak belirli bir kültür seviyesine sahip olanlarda zarar algısının oluşmasını engeller (Arslan, 2016).

BÖLÜM II

UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞININ SEBEPLERİ,TARİHÇE VE GELİŞİMİ,GELİR DÜZEYİ İLE MADDE KULLANIMI İLİŞKİSİ

2.1. Madde Bağımlılığı ve Kullanım Sebepleri

Madde bağımlılığının kullanım sebepleri arasında şunlar sayılabilir (Arslan, 2016).

- Risk Oluşturan Sebepler
- Psikolojik Sebepler
- Genetik Sebepler
- Sosyokültürel sebepler
- Diğer Sebepler

2.1.1. Risk Oluşturan Sebepler

Uyuşturucu, alkol ve sigara gibi madde bağımlılığının sebeplerini tek bir nedene bağlayabilmek imkansız olup madde bağımlılığına genel olarak sebep olabilecek etkenler aşağıda açıklanmaktadır.

Araştırmalarda uyuşturucu, alkol ve sigara madde bağımlılığına götüren sebepler aşağıda sıralanmıştır:

- Güçsüz ve negatif aile bağları,
- Ailelerin, öğrencilerin arkadaş çevresinden habersiz olması,
- Ailelerde, kuralların olmaması ve disiplin problemleri,
- Ailelerin, öğrencilerin ilgilerine kayıtsız olması,
- Başarısız eğitim hayatı,
- Madde kullanımı ile ilgili bilgilendirme eksikliği,

- Psikolojik problemler,
- Yanlış yetiştirme metotları,
- Ekonomik kaynaklı problemler
- Aile içi şiddet,
- Okul başarısında düşüş,
- Sosyal becerisizlik,

Uyuşturucu, alkol ve sigara maddelerinin kullanılmasının farklı nedenleri olmakla beraber yukarıda saydığımız maddelerin tersi tedbirler alındığında kullanımların çok büyük oranda azalacağı bir gerçekliktir (Yıldırım, 2008).

2.1.2. Psikolojik Sebepler

Ego veya benlik diyebileceğimiz bireylerin işlevlerindeki bozukluk veya eksiklik temel olarak değerlendirilmiştir. Ego yapısındaki bozukluklardan kaynaklanan utangaçlık, çekingenlik, içe kapanma gibi durumlar oldukça tehlikelidir. Bu tarz problemli kişilikler özellikle teknolojinin de yaygınlaşmasıyla beraber, evlerde ya da ev dışında internet kafelere kapanıp, sosyal medya aracılığıyla kendilerini farklı kişiliklerde tanıtarak doyum sağlamaya çalışırlar. Aile içinde var gibi gözüксе de bireyler aslında, kafa olarak hiçbir zaman aile ortamında değildir. Ellerindeki tablet, telefon vs. ile sürekli oyun, facebook vb. uygulamalarla vakit geçirirler. İnsani ilişkilerden uzaklaşmaya sebep olan bu kopuşlar beraberinde yalnızlaşmayı ve psikolojik problemleri meydana getirmektedir. Psikolojik problemler yaşayan bireylerin ilk atacakları adım genel olarak rahatlama ve problemlerini unutmaya isteği olmaktadır. Psikolojik problemler bireyleri madde kullanımına götürmektedir (Bozbey, 2015)

2.1.3. Kalıtsal Sebepler

Zararlı madde, özellikle de uyuşturucu madde kullanımına bağlı olarak madde kullanan bireylerin çocuklarının da madde bağımlısı olduğu görülmektedir. Özellikle de sentetik yeni tarz madde kullanan ailelerin çocuklarında görülmektedir. Son zamanlarda madde kullanan annelerin kullandıkları maddeye bağlı olmak kaydıyla yeni doğan çocuklarında da

bağımlılık belirtileri ve madde kullanan birey kasılmaları ve krizleri görülmektedir (Koçum, 2012).

2.1.4. Sosyal ve Kültürel Sebepler

İnsan yaratılışı gereği zorunlu ihtiyaçlarının yanında, sosyal yaşama da ihtiyaç duyar. İnsan yaratıldığında boş ve tertemiz bir kağıt parçası gibi olup daha sonra zamanla aile, çevre ve ülke şartları insanı şekillendirir. İnsan tabiatı gereği madde bağımlısı olarak doğmaz. İhtiyaçları arasında zararlı maddeler bulunmamaktadır. Sonuç olarak insan kendi doğasından uzaklaşmış ve zararlı maddeleri kullanır hale gelmiştir (Arslan, 2016).

2.1.4.1. Elde Edilebilirlik

Madde kullanımının artmasının en önemli sebeplerinden birisi de yaşanan dünyada, ülkede, ilde veya ilçede kullanılan maddelerin kolay bulunabilmesidir. Geçmiş yıllara oranla teknoloji ve dünyanın küreselleşmesine de bağlı olarak sadece ülkemizde değil AB ve ABD’de madde kullanımında ve madde kullanımına bağlı ölüm oranlarında ciddi oranda artışlar vardır. Yine yasak olmasına rağmen yaş ve mesafe tanımayan insan tacirleri bu maddelerin bulunmasını çok kolaylaştırmıştır (Koçak, 2014).

2.1.4.2. Kabul Edilebilirlik

Madde kullanımının artmasının en önemli sebeplerinden birisi de yaşanan çevrede madde kullanımının normal olarak görülmeye başlanmasıdır. Bu kabul edilebilirlik kullanım miktarlarını ciddi oranda arttırmaktadır. Toplumsal alışkanlıklar arasında madde kullanımı kabul görüyor ve normal olarak algılanıyorsa o toplumda madde kullanımı kolayca öğrenilecek ve kullanılacaktır. Çünkü yeni doğan nesil neyin zararlı olup olmadığını bilmediği için doğduğu ortamın etkisiyle direk ve sorgusuz madde kullanımını doğal bir şey gibi kabul edecektir. Gelecek adına bir an önce önlemler alınmaz ise, yarınımız karanlık bir dünya haline gelecektir (Kurupınar, 2012).

2.1.4.3. Din

Toplum hayatımıza şekil veren değerler arasında hiç şüphesiz en önemli değer dindir. Madde kullanımına sadece İslam Din’inde değil, diğer dinlerde de katı olarak yasaklar vardır. Yapılan birçok çalışmada, madde kullanımına karşı mesafe koyulmasının en önemli sebepleri arasında dini değerler seçeneğinin var olduğu görülmektedir (Bozbey, 2015).

2.1.4.4. Aile

Toplum hayatını şekillendiren en önemli müessese hiç şüphesiz ailedir. Aile yapısı bireylerin kişiliğini şekillendiren en önemli faktörlerden biri olup aslında okul olarak görülebilir. Aile ilk eğitimin alındığı ve ilk rol modellerin görüldüğü ve benimsendiği müessesedir. Aile yapısı ile kullanılan maddeler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Yapmış olduğumuz çalışmada, ailesinde zararlı alışkanlık kullanılan bireylerin de ciddi oranda zararlı alışkanlıklara sahip oldukları görülmektedir (Arslan, 2016).

2.1.5. Diğer Etkenler ve Sebepler

Madde bağımlılığına sebep olabilecek bir çok faktör bulunmakla beraber en yaygın olanları; aşağıda sıralanmış ve açıklanmıştır.

2.1.5.1. Cinsiyet

Sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımında cinsiyet farklılıklarının oldukça belirgin olduğu, yapılan tüm çalışmalarda görülmektedir.

Yapmış olduğumuz çalışmaya katılan 171 bireyin cinsiyet dağılımına bakıldığında; %63’ünün erkek, %37’sinin kadın olduğu görülmektedir. Sigara kullanan öğrenciler arasında %87’sinin erkek, %13’ünün kadın olduğu görülmektedir. Alkol kullanan öğrenciler arasında %95’nin erkek, %5’nin kadın olduğu görülmektedir. Uyuşturucu kullanan öğrenciler arasında %94’nün erkek, %6’sının kadın olduğu görülmektedir. Ayrıca uyuşturucu kullananların %100 oranında sigara ve %83 oranında alkol maddesi kullandığı tespit edilmiştir. Şüphesiz uyuşturucu maddelere açılan kapının sigara ve alkolden geçtiği açıkça görülmektedir. Sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanım bozukluğunda

erkeklerde belirgin bir üstünlük olsa da geçmiş yıllara göre kadınlarda da ciddi artış gözlemlenmektedir.

Ayrıca Türkiye'de 2012 yılında yapılan bir araştırmaya göre; yatarak tedavi gören madde bağımlılarının %94,3'ünün erkek, %5,5'inin kadın olduğu görülmektedir (TUBİM, 2013). Uluslararası literatürde de kızların erkeklerden daha az oranda madde kullandıkları raporlanmıştır (UNODC, 2009).

2.1.5.2. Yaş

Uyuşturucu, sigara ve alkollü madde kullanım yaşı her geçen gün düşmektedir. Madde kullanım yaşının düştüğü amatem verileri ve medya aracılığı ile doğrulanmaktadır. Yapmış olduğumuz çalışmaya katılan 171 bireyin yaş ortalamaları da 17.1 olarak saptanmıştır. Yapmış olduğumuz çalışmada madde kullanımına başlama yaşı ortalamaları; sigara kullanımında 13 yaş, alkol kullanımında 15 yaş, uyuşturucu madde kullanımında da ise 17,2 yaş olarak görülmektedir. Yine 2008 yılında yapılan kapsamlı bir çalışmada esrar maddesini ilk deneme yaşı 14-16 arasında görülmüştür (TBMM, 2008).

2.1.5.3. Eğitim Düzeyi

Yapılan çalışmalarda genellikle elde edilen sonuçlar arasında, madde kullanan birey ve ailesinin eğitim düzeylerinin düşük oldukları görülmektedir. Aşağıda madde kullanımı ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı açıklanmıştır.

2.1.5.3.1. Aile Eğitim Düzeyi

Yıldırım'ın çalışmasına dayanak gösterecek olunduğunda öğrencilerin anne ve baba eğitim durumlarına bakıldığında madde kullanan öğrenciler ile madde kullanmayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (Yıldırım, 2008).

Yapmış olduğumuz çalışmada da madde kullanan öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyeleri düşük olup madde kullanmayan öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyelerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Uyuşturucu madde kullanmayan öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyelerine bakıldığında, aile eğitim durumlarında % 48'nin ilköğretim, %28'nin ortaokul, %16'sinin lise, %8'nin de üniversite olduğu görülmektedir.

Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerin ailelerinin eğitim seviyeleri bakıldığında, aile eğitim durumlarında % 78'inin ilkokul, %12'sinin ortaokul, %5'inin lise, %5'ininde üniversite olduğu görölmektedir.

2.1.5.3.2. Öğrencilerin Eğitim Durumları

Kötü alışkanlık sahibi bireylere bakıldığında genel olarak eğitim seviyesi ile zararlı madde kullanımı arasında doğru orantı vardır. Tez konusu olan anket çalışmasına katılan öğrencilerin okudukları okulların genel dağılımına bakıldığında eğitim seviyesi yüksek olan okullarda da madde kullanım oranlarının belirleyici düzeyde düşük olduğu görölmektedir.

2.1.5.4. Arkadaş Ortamının Etkisi

Madde kullanımında en önemli etkenlerden biri de arkadaş çevresi ve akran durumudur. Aile ortamından ayrıldıktan sonra en fazla vakit geçirilen yer arkadaş ortamlarıdır. Atalarımızın da dediği gibi "bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim" sözü de bu tezimizi doğrulamaktadır. Ailelerin en çok dikkat etmesi gereken hususlardan biri de çocuklarının arkadaş çevresidir. Akran baskısı ve arkadaş çevresinden kaynaklı madde kullanımının önüne geçilebilmesi için; arkadaş çevresinin dikkatli seçilmesi ve düzenli kontrol edilmesi zorunludur (Ersoy, 2015).

2.2. Uyuşturucu Maddelerin Tarihçesi

Uyuşturucu farklı tarihsel dönemlere ve farklı kültürlere göre farklı anlamlar taşıyan bir maddedir. Bu bölümde uyuşturucu ve uyuşturucu kullanımının tarihteki ortaya çıkışı, görünümü ve sürecini özetleyeceğiz.

Uyuşturucu kullanımının başlangıcı çok eskidir. Uyuşturucu maddelerin kullanımı insanlık tarihi ile birlikte başlamıştır, insanlar bir arada yaşamaya başladıkları andan itibaren "ilaç" niyetiyle çeşitli maddeleri kullanmışlardır. Köknel'e göre, M.Ö. 4000 yıllarında da Aşağı Mezopotamya'da yaşayan Sümerliler'in haşhaş ve kenevir yetiştirdiklerini, bu bitkilerden elde edilen şuruplar, haplar ve tozlar ilaç olarak kullandıklarını belirten çivi yazısı ile yazılmış kilden tabletler bulunmuştur (Uzbay, 2015).

2.2.1. Afyon Savaşları

Uyuşturucu maddeler zaman zaman toplumlararası savaflara da neden olmuştur. 1839-1860 yılları arasında Asya'da cereyan eden İngiltere ile Çin arasındaki "afyon savaşları" buna bir örnektir. Bu savaşın izleri ve sonuçları 156 yıl sonra. 1 Temmuz 1997 de bitirilebilmiştir.

Söz konusu savaşlar, Çinliler'in ürettiği afyonun İngilizlerce ithali ve Çinliler tarafından kullanımının teşvik edilerek yarattığı uyuşturucu zehirlenmeleri yüzünden çıkmıştır. Savaşlar sonunda Çin yenilmesine karşın Avrupa'ya uyuşturucu bağımlılığını yayabilmiştir. Kendisi de uyuşturucu üreticisi ve tüketicisi olmuştur. Bugün bile Çin en önemli "afyon" üretim merkezi durumundadır. Çin, geçmişten günümüze kadar diğer ülkeler, özellikle Avrupa ülkeleri (İngiltere) için önemli ve ilginç bir ülke konumundadır. Ülkelerin nüfus yoğunluğu, doğal kaynakları, bulunduğu coğrafi alan ve kültürü önemini korumasında önemli etkenler olmuştur. Avrupa, özellikle İngiltere, tarihi rolünü de dikkate alarak Çinliler'in afyon üretimini ve bunun kullanımını adeta teşvik etmiştir. 1839 yılında Çin İmparatoru afyon ithalini yasaklayınca, İngiltere ile Çin arasında "Birinci Afyon Savaşı" başladı. 1841 yılında İngiliz donanma komutanı Hongkong'u işgal ederek, kendisini Hongkong valisi olarak ilan etti. Bundan bir yıl sonra, 1842 yılında iki ülke arasında yapılan Nankin Anlaşması ile Hongkong yönetimi İngiltere'ye bırakıldı ve birinci afyon savaşı sona erdi. 1842 yılındaki yönetim, Hongkong bölgesini temsil eden mühürde belirleyici simge olarak "afyon çekirdeğini" seçti ve durumun özelliğini sembolleştirmiş oldu (<http://zehirlenme.blogspot.com.tr/>).

2.2.2. Diğer Gelişmeler

Uyuşturucu bağımlılığı, hemen hemen her toplumda, ilaç bağımlılığından kaynaklanmıştır. İlaç bağımlılığı da ilk kez 19. -yüzyılda Avrupa ve A.B.D.'de önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Afyon'dan 1805 yılında morfin, 1898 yılında eroin elde edilmiştir. 1805 yılında, afyondan elde edilen bir tozun ağrı dindirici bir ilaç olarak kullanılabileceği fark edilmiş, bu maddeye Yunan Mitolojisindeki "Uyku Tanrısı Morfeus"un adından esinlenerek "Morfin" adı verilmiştir. 1846 yılında "eter" in bulunmasıyla tıp alanında, cerrahide önemli gelişmeler sağlanmıştır. 1859 yılında koka yapraklarından kokain, 1885 yılında yapay (sentetik) kokain üretilmiştir. Aynı yıllarda barbitürük asitten barbitüratlar

elde edilmiştir. Toplumsal sorun olarak uyuşturucuların gündeme girmesi İkinci Dünya Savaşı sonrası ve bilhassa 1960'lı yıllardan sonra belirginleşmiştir. 1960-1970'li yıllarda uyuşturucu kavramı ve ilgili sorunları ele alınmış, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları ve bunların nasıl işleyeceği üzerinde düşünülmüştür. Yönetim açısından düşünülen önlemler yanında uyuşturucular ve bağımlılarla ilgili bilimsel çalışmaların da bu yıllarda hız kazandığı gözlemlenmiştir. (<http://zehirlenme.blogspot.com.tr/>).

2.2.3. Batı'daki Gelişmeler

1970'li yıllarda Batı ülkeleri gençliğinin yeni bir yaşam felsefesi arayışına girdikleri dönem olmuştur. A.B.D.'de gençlerin bu yeni yaşam biçimi ve felsefesi düşüncesi çerçevesinde uyuşturucu kullanmayı seçtiği görülmüştür, Amerikan gençleri arasında, bir arayışın ürünü olarak, Uzakdoğu felsefesinin de etkisiyle "esrar" ve "LSD" kullanımı teşvik edilmiştir. Amerikan gençliği uyuşturucu sorunu toplumu ve hükümetleri de harekete geçirmiştir. Konu ile ilgili araştırmalar yapılması ve raporlar hazırlanması gereği ortaya çıkmıştır. Başkan Nixon'a verilen 1971 tarihli "Uyuşturucu Maddeler ve Etkilerini Araştırma Komisyonu Raporu"nda toplam Amerikan nüfusunun 12-20 milyonunun hiç değilse bir kez marihuana kullanmış olduğu belirtilmiştir. 6 Şubat 1972 tarihli "The New York Times Magazin'e Başkan Richard Nixon'ın verdiği demeçte; "Ne yazık ki, Amerika zenginleştikçe eski Yunan ve Roma medeniyetleri gibi bir takım kötü sonuçlara doğru sürükleniyor." Diyebilmiştir (<http://zehirlenme.blogspot.com.tr/2008/09/uyusturucu-tarihi-ve-turkiye-uyusturucu.html>).

Avrupalı gençler, uyuşturucu bağımlılığına Amerikalı gençlere oranla daha dengeli ve değişik nedenlerle yaklaşmışlardır. İngiltere'nin uyuşturucu maddelerle ilgilenmesi ye tanışıklığı oldukça eskidir. Almanya 1970'li yıllarda tanışmış ve ilgilenmiştir. Fransa ise, uyuşturucu üretim merkezlerinin bulunduğu bir ülkedir. Halkı uyuşturucu ile en az ilgilenen ve etkilenen ülke İsviçre olmuştur. Çoğu Avrupa ülkelerinde uyuşturucu madde üretimi ya yoktur veya çok azdır. Bu yüzden uyuşturucuyu dışarıdan sağlamak durumundadır (Özbey, 2015).

2.2.4. Türkiye'deki Gelişim

Türkiye'de tarihi yapıya bağlı olarak köklü bir uyuşturucu kültürünün var olduğu bilinmektedir. Bu kültür 10. ve 11. Yüzyıllara kadar iner. Selçuklu egemenliği altındaki

İran'da yaşayan ve tarihe ilk anarşist olarak geçen Alamut Fatihi Şeyh Hasan Sabbah yarattığı "uyuşturucu cenneti" adı verilen İran topraklarında uzun yıllar hüküm sürmüştür. Hasan Sabbah 1092 yılında giriştiği suikast eylemleriyle Melikşah'ın veziri ve çocukluk arkadaşı Nizamülmülk'ü öldürtmüştür. 1124 yılında ölen Hasan Sabbah'tan sonra, uyuşturucu üzerine kurulmuş Devlet 132 yıl daha devam etmiş 1256 yılında Moğol akınlarıyla yıkılmıştır. Uyuşturucu temeli üzerine kurulmuş ve Bin bir Gece Masallarını hatırlatacak bu ve benzeri birçok hikayeyi tarihi belgelerde bulmak mümkündür.

Ülkemizde de eskiden beri bilinen haşhaş üretiminden çeşitli amaçlarla yararlanılmıştır. 11. Yüzyılda Anadolu'ya yerleşmeye başlayan Türkler, Ege ve İç Anadolu Bölgelerinde haşhaş üretimini sürdürmüşlerdir. Özellikle Bolu, Adana, Kayseri, Niğde, Nevşehir ve Afyon yöreleri iklim koşulları itibarıyla haşhaş üretimine uygundur. 1516-1519 yılları arasında Türkiye'de bulunan Fransız seyyah Belon'a göre, Fransızlar nasıl buğday yetiştiriyorsa Türkler de haşhaş yetiştirmekte idi. Haşhaştan afyon üretimi yanında, yağ çıkarmak, tohumlarını hayvan yemi olarak kullanmak amacı da güdülmüyordu. 19. yüzyılda Anadolu'dan Uzakdoğu'ya İngiliz ve Amerikan gemileriyle afyon taşınmaya başlandı (<http://zehirlenme.blogspot.com.tr/>).

Osmanlı İmparatorluğu 1829 yılında afyon ticaretini tekeline aldı ve "Afyon Tekeli İdaresi" kuruldu. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren afyon üretimi dış ülkeler açısından, özellikle A.B.D. ilişkileri bakımından sürekli sorun olmuş, çeşitli uluslararası toplantılarda bu üretim kısıtlanmaya, hatta yasaklanmaya çalışılmıştır. 1928 yılında çıkarılan mevzuata göre, haşhaş ekimi, üretimi, alımı-satımı ve ihracı serbestti. 1950 yılında haşhaş ekimi beyannemeye ve devlet iznine bağlandı. 1961 yılında yapılan Birleşmiş Milletler, Uyuşturucu Üreten Ülkeler Toplantısında "Tek Elden Üretim Anlaşması" yapılmıştır. 1967 yılında Türkiye bu anlaşmayı kabul ederek imzalamış ve haşhaş üretimi izine bağlanarak kısıtlanmıştır. 1967 yılında 23 ilde yapılan haşhaş üretimi, 1968 yılında 11, 1970 yılında dokuz ve 1971 yılında yedi ile indirilmiştir. A.B.D. 'nin sürekli baskısı sonucu 12 Mart 1971 sonrası Nihat Erim hükümeti tarafından haşhaş üretimi yasaklanmıştır. A.B.D.'nin, haşhaş ekiminin yasaklanmasına karşılık, Türkiye'ye vadettiği tazminat ve parasal destek kısmen verilmiş, ancak, hak edilen sonuç elde edilememiştir. Haşhaş ikame projeleri ve üreticiye verilmesi düşünülen tazminatın yetersizliği, ülkemizin tıbbi amaçlarla kendi ihtiyacı olan haşhaşı üretememesi büyük sıkıntılar yaratmıştır. Amerika, yasaklamanın sürdürülmesinde ısrarcı olmuş, değişen hükümetlerle pek çok görüşmeler yapılmış, Türkiye'ye ambargo uygulanacağı dile

getirilmiştir. Bütün zorlamalara karşın 1 Temmuz 1974 tarihinde Ecevit Hükümeti döneminde bir hükümet kararnamesi ile haşhaş ekimi yasağı kaldırılmış; Afyon, Burdur, Denizli, Isparta, Uşak illeri ile Akşehir, Beyşehir, Doğanhisar ve Iğın ilçelerinde 1974-1975 mevsiminden itibaren haşhaş ekimine izin verilmiştir. Türk hükümeti izin kararı ile birlikte denetim konusunda da önlemler almıştır. On yıllık tartışma ve mücadele sonunda afyon kaçakçılığına karşı alınan etkin önlemlerle Türk hükümetinin kararı olumlu görülmüştür. Daha sonraki yıllarda gerek ülkemizde, gerekse diğer ülkelerde uyuşturucu bağımlılığının artışında haşhaş üretiminin en büyük etken olmadığı bu artışın başka nedenlere bağlı olduğu görüşü üstün gelmiştir (<http://zehirlenme.blogspot.com.tr/>).

2.3. Uyuşturucu Madde Kullanımı ve Ekonomik Gelir Düzeyi İlişkisi

Madde kullanımı ve onunla ilgili çalışmalar sosyo-ekonomik düzey ile belirgin bir ilişki ortaya koymamaktadır. Düşük ve orta gelir uyuşturucu bağımlılığına yakın olması, eğitim ile ilgili olabileceği gibi ülkemizdeki sosyo-ekonomik boyutun bir yansıması da olabilir.

Sosyoekonomik düzey ile madde kullanımı arasındaki ilişki birçok çalışmaya konu olmuştur. Bu konuda kesin bir yargıya varmak mümkün gözükmemektedir. Ancak, bazı veriler bulunmuştur. Örneğin uçucu madde kullanımı daha çok yoksul kişiler tarafından kullanılan bir maddedir. Çünkü ucuz ve kolay elde edilebilir bir maddedir. Aynı şekilde eroinin de sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarında daha sık kullanıldığı bildirilmiştir. Kokain yüksek ekonomik düzeye sahip kişilerde, esrar ise düşük sosyoekonomik düzeydeki kişiler tarafından daha sıklıkla kullanılmaktadır. Genel olarak uyuşturucu kullanım sıklığı sosyoekonomik düzeyler arasında önemli bir fark göstermemektedir. Değişen, kullanılan maddenin cinsidir (<http://www.ogelk.net/Dosyadepo/etyoloji.pdf>).

Bilindiği gibi uyuşturucu madde ile ekonomik gelir arasında yadsınamaz bir ilişki var. Buradaki ilişkiyi değerlendirirken uyuşturucu madde cinsleri ile ekonomik gelir arasında ilişki kurulmalıdır. Her maddenin buradaki rolü ve tercih sebebi farklılık göstermektedir. Uyuşturucu maddeleri bir bütün olarak ekonomik gelir ile açıklamak bizleri yanlış yönlere götürebilir. Örneğin daha pahalı olan eroin ve kokain maddelerinin ekonomik değeri diğerlerine göre çok daha fazladır. Ve dolayısıyla bizim ülkemizde fiyatı daha aşağılarda olan esrar ve haplar daha çok rağbet görmektedir. Ekonomik gelir düştükçe uyuşturucuya

başlama ihtimali artar kanaati ‘uyuşturucunun cinsine göre değişebilmektedir. Yani özetle ekonomik gelir ne olursa olsun kişi bu maddeleri kullanmayı düşünüyorsa kendi gelirine uygun maddeleri daha çok tercih etmektedir (Ersöğütçü, 2015).

2.3.1. Dünya ve Türkiye’de Uyuşturucu Madde Kullanım Durumu

Küreselleşen dünyada uyuşturucu madde kullanımı tüm devletlerin problemi olup aşağıdaki başlıklar altında; Dünya,Türkiye ve Avrupa da uyuşturucu madde kullanım durumlarına bakılmıştır.

2.3.1.1. Dünya’da ki Uyuşturucu Madde Kullanım Durumu

Madde bağımlılığı ve madde üzerinden elde edilen haksız kayıt dışı gelirlere karşı bilinçlendirme ve farkındalık oluşturmak için düzenli olarak yılda bir kez BM faaliyetler ve organizasyonlar düzenlemektedir. BM tarafından yıllık açıklanan raporlar incelendiğinde son rapor başta olmak üzere (2016) görülecektir ki uyuşturucu madde kullanan sayısı sürekli artmaktadır. Son raporda dünyada 29 milyon madde kullanıcısı olduğu tespit edilmektedir. Bunun yanında madde bağımlılığından kaynaklı tedavi olan birey sayısının sadece %16 olduğu görülmektedir. Açıklanan raporlarda en dikkat çekici noktalardan biri de, madde kullanımını bir kez bile olsa deneyen kişi sayısının çokluğuna dikkat çekilmektedir. Madde kullanımını bir kez deneyen sayısının 251 milyon olduğu görülmektedir. Madde kullanımının bulaşıcı ve özendirici yanı olduğu düşünüldüğünde rakamın büyüklüğü daha da iyi anlaşılmaktadır. Madde kullanımından direk kaynaklı can kaybı sayısı 2016 yılında 210 bin olarak görülmektedir. Özellikle sabıka kayıtlı kişilerde madde kullanımının fazla olduğu görülmektedir. Madde kullanımında ön sırada 2016 yılı itibariyle esrar olduğu görülmekle beraber son zamanlarda kullanımı giderek artan sentetik maddelerin de kullanımında ciddi artışlar olduğu gözlemlenmektedir (BM,2016).

Madde kullanım bağımlılığı sayısı içerisinde erkeklerin kadınlara oranla %60 daha fazla madde kullandığı görülmekle beraber uyuşturucu madde kullanan kadın sayısının da hızla arttığı görülmektedir. Erkek ve kadınlarda kullanılan maddeler bazı bölgelere göre farklılık göstermektedir. Avrupa’da esrar maddesi çoğunlukla kullanılmakta iken gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde ağırlıklı olarak sentetik ve ucuz maddeler tercih edilmektedir. Uyuşturucu madde bağımlılığının hızla yaygınlaşmasının en önemli sebeplerinden biri de

online sistemler üzerinden madde alışverişinin hızla yaygınlaşmakta olması gösterilmektedir(<http://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/detay/2016-dunya-uyusturucu-raporu>).

Ülkemiz; güzergah itibariyle transit yol üzerinde bulunduğundan dolayı uyuşturucu madde kaçakçılığında önemli bir noktadır. Özellikle Afganistan ve İran üzerinden gelen uyuşturucu maddeler, Türkiye üzerinde Avrupa piyasasına sunulmaktadır. Yakalanma oranlarının artışının temel sebeplerinden birinin de bu olduğu görülmektedir. Yakalanan madde miktarlarına bakıldığında güncel rakamlarda sentetik tarz uyuşturucu madde yakalanma oranlarının arttığı görülmektedir. Dünyanın her yerinde istisnasız madde kullanımının oranlarının arttığı BM raporlarına yansımaktadır (EGMKOSMDB, 2014).

Tablo 1. Ab ve Türkiye 2012 Yılı Eroin Maddesi Yakalanma Oranları

ÜLKE ADI	EROİN MİKTARI
	2012
AB Ülkeleri	5.000
Türkiye	13.500
Toplam	18.500

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/100-ton-eroinin-ancak-10-tonu-yakalaniyor-1388850>

Tablo 2. Ab ve Türkiye 2012 Yılı Uyuşturucu Madde Kaynaklı Ölüm Oranı

Ülke Adı	Uyuşturucu Madde Kaynaklı Ölüm (2012)
İngiltere	1.598
Almanya	908
İtalya	390
İsveç	308
İspanya	360
Türkiye	154
Toplam	3.718

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/100-ton-eroinin-ancak-10-tonu-yakalaniyor-1388850>

2.3.1.2. Avrupa'da Uyuşturucu Madde Kullanımı

Avrupa'da uyuşturucu kullanımı ile ilgili istatistiklere bakıldığında; yaklaşık 70 milyon yetişkinin (15-64 yaş) hayatlarında bir kez esrarı denediği ve yaklaşık 23 milyon insanın geçmiş yıllarda esrar kullandığı görülmektedir. 1990'lar da artan esrar kullanımını takiben, veriler kullanımın AB Ülkelerinde genel olarak dengelendiğine ve bazı ülkelerde ise düştüğüne işaret etmektedir. İngiltere'de ki genç esrar kullanıcıları arasında (16-24 yaş), esrar kullanımı 1998'de %28,2'den 2006'da %21,4'e düşmüştür. İspanya'da yapılan bir okul anketi 14-18 yaş arası kişilerde madde kullanımının 2004'te %36,6'dan 2006'da %29,8'e düştüğünü göstermektedir (Esen, 2008).

Buna karşın Macaristan, Slovakya ve Norveç'te esrar kullanımının hala genç yetişkinler (15-34 yaş) arasında arttığı gözlemlenmektedir. Yine İtalya'da genç yetişkinler arasında geçmiş yıllarda esrar kullanma oranlarına bakıldığında 2003'te %12,8 iken 2005'te %16,5'e çıktığı görülmektedir (Esen, 2008).

Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (ESPAD) ülkelerdeki öğrencilerin üçte birinin esrarı kolaylıkla bulabildiğine işaret etmektedir. 2007 anketine göre erkeklerin % 23'ü, kızların % 17'si yaşamları boyunca en az bir kez yasa dışı uyuşturucu denemiştir. Çek Cumhuriyeti'nde öğrencilerin neredeyse yarısında (% 46) bu gibi kullanım rapor edilmekte ve Fransa, Man Adası, Slovakya Cumhuriyeti ile İsviçre'de de nispeten çok sayıda öğrenci (% 33) bunları kullandığını bildirmektedir. Kıbrıs, Norveç ve Romanya'da sadece % 6 civarında öğrenci yasadışı uyuşturucu kullandığını ifade etmektedir. Yasa dışı uyuşturucu denemiş olan öğrencilerin büyük çoğunluğu uyuşturucu kullanmaktadır. Öğrencilerin % 19'u tarafından yaşam boyu esrar kullanımı rapor edilmiştir (Ersoy, 2015).

Alkol ve Diğer Uyuşturucu Kullanımına Yönelik Avrupa Okul Anketi Projesinin (EMCDDA, 2009) sonuçları Doğu Avrupa ülkelerinde kullanım düzeylerinin çoğu ülkede artmaya devam ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte, genç kesim arasında azalmakta olduğuna dair işaretler de bulunmaktadır. 15-39 yaşındaki Avrupalılar arasındaki tüm ölümlerin % 4'ünden fazlasında, uyuşturucu kaynaklı ölümler sorumludur ve bu ölümlerin yaklaşık % 33'ünde opioidlerin etkili olduğu bulunmuştur. 2007 yılında 650,000 opioid kullanıcısı tespit edilmiştir. Avrupa'da hala uyuşturucu kullanımına bağlı en yüksek hastalık ve ölüm oranlarından eroin sorumludur. Bununla birlikte, opioid uyuşturucularına bağlı tedavi taleplerinin sayısı ve oranında artış rapor edilmiştir (Ersoy, 2015). Avrupa'da

gençler arasında çoklu uyuşturucu kullanımı oldukça yaygındır. Birden fazla madde tüketimi akut sorun risklerini arttırabilmekte ve yaşamın daha sonraki aşamalarında kronik bir uyuşturucu alışkanlığının habercisi olabilmektedir. Bu durum, uyuşturucu tedavisini güçleştirmekte, şiddet ve suça yönelimlerde artışla ilişkilendirmektedir. En son veriler, öğrenciler arasında aşırı alkol alma ve aşırı uyuşturucu kullanma arasında kuvvetli bir ilişki olduğunu göstermiştir. UNODC 2009 Raporuna göre 2007 yılındaki en büyük erooin yakalamaları İran (16 ton), Türkiye (13 ton) ve Afganistan (5 ton) olarak gerçekleşmiştir (Ersoy, 2015).

Avrupa’da 2016 yılı itibariyle en çok kullanılan madde tahmini olarak 12.8 milyon kullanıcıyla esrar maddesidir. Avrupa geneli yakalanan maddelerin yarısına yakını esrar maddesidir. Esrarı 2 milyona yakın bir rakamla amfetamin, 1.382,400 milyonla extacy ve 1.152.500 milyonla kokain takip etmektedir. Rapordaki en çarpıcı durum ise madde ticaretinin internet ortamına kaymasıdır. Ticareti yapılan bağımlılık yapıcı extacy cinsi maddelerin yaklaşık olarak %40’ı,esrarın %25’i,hallüsinogen türü olan LSD’lerin %30’unun internette satıldığı bildirilmektedir (EMCDDA, 2016).

2.3.1.3. Türkiye’de Uyuşturucu Madde Kullanımı

Ülkemiz, madde kullanımı bakımından özellikle de son yıllarda ciddi artışlar göstermektedir. Tercih bakımından sentetik maddelerin kullanımının %60 oranında arttığı görülmektedir. Madde kullanımına bağlı, ölümlerin artışı da bunu doğrulamaktadır. Yine hemen-hemen her gün ana haber bültenlerinde madde kullanan bireylerin ibretlik hallerinin gösterilmesi de madde kullanımının oranlarının arttığını doğrulamaktadır (Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, 2014, EMCDDA Standardı).

Tablo 3. Adli Tıp Kurumu Uyuşturucudan Ölen İnsan Sayısı 2014

Uyuşturucudan Hayatını Kaybedenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı (2014)			
Yaş Aralığı	Erkek	Kadın	Toplam
<15	1	0	1
15-19	24	2	26
20-24	43	1	44
25-29	54	0	54
30-34	25	0	25
35-39	27	0	27
40-44	23	3	26
45-49	7	1	8
50-54	6	0	6
55-59	5	0	5
60-64	3	0	3
>=65	2	0	2
Bilinmeyen	5	0	5
Toplam	225	7	232

Kaynak: Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, 2014, EMCDDA Standart Tablo.

Adli tıp kurumunun açıkladığı raporda da görüldüğü üzere, bir yılda direk madde kullanımından yada madde kullanımına bağlı gerçekleşen ölümler toplamının, 600'ün üzerinde yüksek bir rakam olduğu görülmektedir. Ölenlerin yaş ortalamaları her geçen gün düşmekte olup 10-25 yaş arasında madde bağımlılığından ölen sayısının arttığı görülmektedir.

2015 Türkiye Raporu (UNODC): Türkiye eroin için transit bir ülke olarak görülüyor. Eroin yakalamaları ile ilgili miktar olarak 2011 yılında 10 tonun altına düşmüş olan Türkiye, 2014 yılında yakalama oranını 15 tona yükseltti. Böylece 2009'da ki rekor yakalamalara yakın bir yakalamaya ulaşıldı. İran ile Türkiye arasındaki yakın iş birliği sayesinde kaçakçılar İran ve Pakistan kıyılarına doğru yani güneye doğru gitmeye zorlandı. Kontrolün artışı nedeniyle taşınma güneye indi. İtalya'da yakalanan eroinin %5 kadarı Türkiye kaynaklı iken bu sayı geçtiğimiz yıl %1 e indi. Rapordaki Türkiye'ye özel bir başka veri, Türkiye sınırlarından giren eroinin sadece eskiden olduğu gibi İran'dan değil Irak üzerinden de girdiği belirtiliyor. Deniz konteynırlarında ağırlıklı olarak eroin yakaladığı ama kaçakçıların sadece eroin değil Kubar Esrar ve Met -Anfetamin de taşıdığı tespit edildi. Türkiye'nin yakaladığı esrar miktarı 27 Ton'dan 94 Ton'a çıktığı belirtildi. Raporda; Türkiye Batı Asya'dan, Batı ve Orta Avrupa'ya Met- Anfetamin kaçakçılığında transit bir ülke olarak öne çıktığı belirtiliyor (UNODC, 2015).

2015 yılında yapılan başka bir çalışmada yaşam boyu madde kullanma oranı %2,8 olarak belirlenmiş; esrar,uçucu maddeler,uyarıcılar,eroin ve sentetik bazlı uyuşturucu maddeler en çok kullanılan maddeler arasında yer almıştır. 2015 yılında madde kullanımı sonucu hayatını kaybedenlerin sayısı 462 iken,2016 yılında bu sayının 650 olduğu görülmektedir. 2016 yılında madde kullanımı sonucu hayatını kaybedenlerin % 95'inin erkek,% 5'inin ise kadın olduğu,ortalama yaşlarının ise 28.3 olduğu bildirilmiştir. Yine 2015 verilerinde en çok madde kullanılan yaş aralığının 15-29 yaş aralığı olduğu ancak ilk kez madde kullanma ve bağımlı olma yaşının ise 15-24 yaş aralığı olduğu görülmektedir. Ülkemizde de en çok kullanılan madde türü esrar ve sentetik bazlı uyuşturucu maddelerdir. Ülkemizde sentetik bazlı uyuşturucu maddelerin kullanımı 2015 yılından itibaren yaklaşık olarak 24 kat artış göstermiştir. Bu durum dünya genelindeki sentetik madde kullanımı artışına benzer şekilde ülkemizde de sentetik madde kullanımının katlanarak arttığını göstermektedir (EMCDDA, 2016).

2014 TUBİM raporunda: 2011-2012 öğretim yılında lise 2. sınıflarda eğitim gören toplam 11.812 kişiyi kapsayan bir araştırma yapılmıştır. Öğrencilerde herhangi bir yasa dışı bağımlılık yapıcı maddenin en az bir kere denenme oranı % 1,5 olarak bulunmuştur. Bu oran erkeklerde % 2,3, kızlarda % 0,7 olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin % 1,1'inin ailesinde tütün ya da alkol dışında başka madde kullanan birisi vardır ve % 87,4'ü anne/baba/kardeşlerden birisidir. Maddeyi ilk kez kullanma yaşı ortancası 14,00'dür. Araştırmanın hedef yaş grubunda madde kullanım oranı % 1,0'dır. Bu oran erkeklerde % 1.5, kızlarda ise % 0.5'tir (Tubim, 2014).

Tablo 4. İspanya ve Türkiye 2012 Yılı Exctacy ve Esrar Maddesi Yakalanma Oranları

Ülke Adı	Exctacy	Esrar
Yılı	2012	2012
İspanya	55.000	327000
Türkiye	357.000	28000
Toplam	412.000	355000

Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/100-ton-eroinin-ancak-10-tonu-yakalaniyor-1388850>

2.3.1.3.1. Türkiye’de ki Gelir Dağılımı ve Yoksulluk

2.3.1.3.1.1. Bazı Dünya Ülkelerinin Gayri Safi Milli Hasıla Verileri

Aşağıdaki tablo 4 de dünya ülkelerinin, Kişi Başına Gayri Safi Yurt içi Hasıllarına (GSYİH) dünya bazındaki sıralamaları gösterilmektedir. Bu listedeki GSYİH dolar tahminleri Satın Alma Gücü Paritesi (SAGP) hesaplamalarından elde edilmiştir. Bu hesaplamalar Uluslararası Para Fonu (IMF) ya da Dünya Bankası gibi çeşitli kurumlar tarafından yapılmaktadır. Farklı kuruluşların aynı ülke için yaptıkları hesaplamalar farklılık gösterdiği için bu değerler gerçek rakamlar yerine, tahmini rakamlar olarak algılanmaktadır (Tüsiad, 2016).

Aşağıdaki tablo, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) bazı üye ülkelerinin 2014 GSMH yılı verilerini içerir. Veriler uluslararası dolar cinsinden hesaplanmıştır.

Tablo 5. Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) Bazı Üye Ülkelerinin 2014 yılı GSMH Verileri

Sıra	Ülke	Kişi başı GSYİH (\$)
1	Katar	143.427
2	Lüksemburg	92.049
3	Singapur	82.762
4	Brunei	73.233
5	Kuveyt	71.020
6	Norveç	66.937
7	Birleşik Arap Emirlikleri	64.479
8	San Marino	60.664
9	İsviçre	58.087
—	Hong Kong	54.722
10	Amerika Birleşik Devletleri	54.597
11	Suudi Arabistan	52.183
12	Bahreyn	51.714
13	İrlanda	49.195
14	Hollanda	47.355
15	Avustralya	46.433
16	Avusturya	46.420
17	İsveç	45.986
18	Almanya	45.888
19	Tayvan	45.854
20	Kanada	44.843
21	Danimarka	44.343
22	İzlanda	43.637
23	Belçika	42.973
24	Fransa	40.375
25	Finlandiya	40.347

26	Umman	39.681
27	Birleşik Krallık	39.511
28	Japonya	37.390
29	İtalya	35.486
30	Güney Kore	35.277
31	Yeni Zelanda	35.152
32	İspanya	33.711
33	Malta	33.216
34	İsrail	32.691
35	Ekvator Ginesi	32.266
36	Trinidad ve Tobago	32.139
37	Kıbrıs Cumhuriyeti	30.769
38	Çek Cumhuriyeti	29.925
39	Slovenya	29.658
40	Slovakya	28.175
41	Litvanya	27.051
42	Estonya	26.999
43	Portekiz	26.975
44	Yunanistan	25.859
45	Seyşeller	25.607
46	Polonya	25.105
47	Bahamalar	25.049
48	Macaristan	24.942
49	Rusya	24.805
50	Malezya	24.654

Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9Clkelerin_ki%C5%9F

2.3.1.3.1.2. Türkiye’de Gelir Dağılımı ve Yoksulluk

Küresel ekonomideki belirsizlikler ve talep eksikliği sürerken, yakın coğrafyada meydana gelen gelişmeler de Türkiye ekonomisi üzerinde sarsıcı etkiler yapmaya devam etmektedir. Türkiye’de 2016 yılında terörün yeniden şiddetini artırdığı, Suriye’de devam eden savaş sebebiyle Türkiye’ye ve Türkiye üzerinden Batı’ya mülteci akınının devam ettiği bir yıl olmuştur. Suriye iç savaşında aktif rol alan Rusya ile önemli bir ticari ortağı olan Türkiye arasında gerilimler yaşanmıştır. Diğer taraftan Orta Doğu ile ticarete sıkıntılar yaşanırken, Rusya’nın uygulamaya koyduğu ticari yaptırımlara da maruz kalınmıştır. Bugün itibariyle ülkeler arasında barış olsa bile, AB’den kopma eğilimleri döviz etkilemekle beraber ciddi ekonomik problemlere kapı araladığı görülmektedir. Öte yandan araştırmalara göre Türkiye 2,5-3 milyona yakın mülteciyi ağırlamaya devam etmektedir (Tüsiad, 2016). Büyümenin kaynaklarına bakıldığında ise hala iç talep kaynaklı büyümenin devam ettiği, yatırımlardaki artışın sınırlı kaldığı ve ihracatın büyümeye negatif katkı yaptığı

gözlemlenmektedir. Kamu harcamalarının da bu dönemde büyümeyi destekleyecek şekilde arttığını söylemek yanlış olmayacaktır (Tüsiad, 2016).

Gayri Safi Milli Hasıla'nın üretilmesinde milli servet kullanılır. Türkiye'nin tahmini milli serveti 2.5 trilyon dolar civarındadır ve Türkiye her yıl milli servetinin yüzde 7.5 ile 10'u arası bir GSMH yaratmaktadır. Oysa, ABD'de bu oran yüzde 50 seviyelerindedir. Yani, Türkiye verimlilik açısından sorunlu bir ekonomidir (Alkin, 2004).

GSMH, iki şekilde hesap edilmektedir. Nominal GSMH ve Reel GSMH. Eğer, GSMH hesaplamasının yapıldığı yıl geçerli olan mal ve hizmet fiyatları; yani cari fiyatlar kullanılarak hesap ediliyorsa, içinde enflasyon veya deflasyondan kaynaklanan deformasyonu da taşıyor demektir. Bu nedenle, fiyat hareketlerinin aldatıcı etkisinden temizlemek için ayrıca Reel GSMH hesaplanır. Reel GSMH; belirli bir baz yılın mal ve hizmet fiyatları dikkate alınarak, yani Türkiye için enflasyondan arındırılmış olarak hesap edilen bir GSMH değeridir (Alkin, 2004).

Tüm gelişmiş ülkelerde gıda fiyatlarında istikrarlı bir düşüş olmakta iken gıda fiyatları istikrarlı bir şekilde artan Türkiye'de, rakamlar her geçen gün güncellenmektedir. Son olarak ocak ayında TÜİK tarafından açıklanan gıda fiyat artışı %5,6 olup enflasyon oranı ise ortalama % 8,9 olan ülkemizde yoksulluk artmaktadır (Temiz, 2013). Türkiye'de kişi başına hane halkı tüketimini belirlemek için TÜİK tarafından araştırmalar yapılmakta olup bu araştırmalara göre yaşam standardı göstergeleri sunulmaktadır (Temiz, 2013).

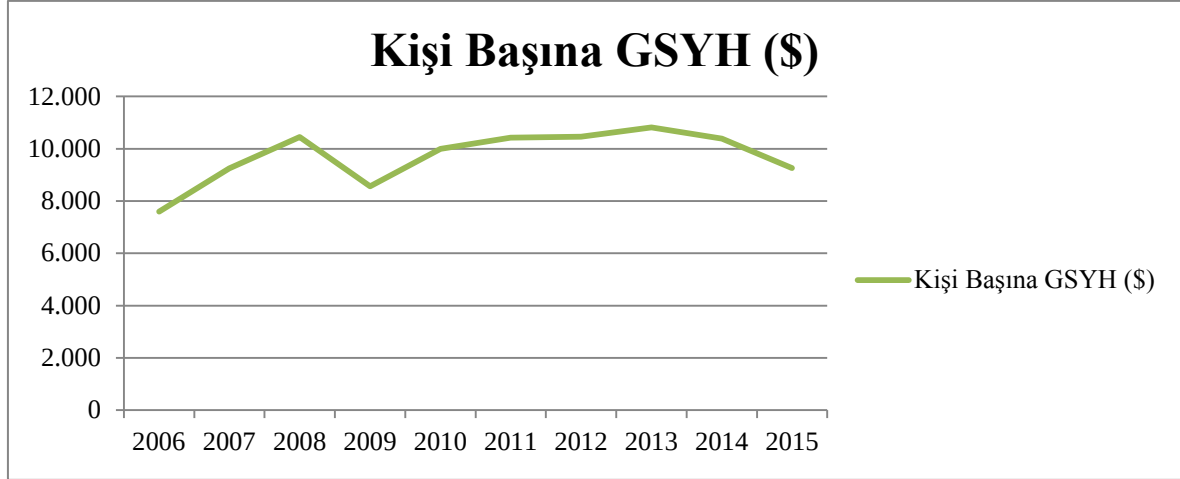
Uluslararası refah düzeyi karşılaştırmalarında en yaygın kullanılan ölçütlerden biri de kişi başına düşen milli gelirdir. Türkiye'nin 1998 yılındaki kişi başına GSYH'si 4.337\$ iken; 2014 yılında kişi başına GSYH'si 10.389\$'dır. Türkiye'nin kişi başına düşen geliri 2010 yılından itibaren 10 bin\$ civarında seyretmektedir. Bu durum Türkiye'nin orta gelir tuzağına düşmeye yakın olduğunu göstermekte olup belirli bir kişi başına gelir düzeyine ulaştıktan sonra ilerleme kat edememektedir.

Türkiye'de 2014 yılında alınan kararla kişi başına düşen yıllık gelir miktarının, ihtiyaçlar baz alınarak yapılan hesaplamasında 10 bin 500 dolar olması gerektiği açıklanmıştır. 2016 yılında ise kişi başına düşen milli gelirin, 9.136 dolar seviyelerinde olduğu görülmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde şahıs başına düşen senelik gelir miktarı, dünya sıralamasında zirvede olup 47 bin dolar seviyelerindedir. AB ülkelerinde ise durum ülkelere göre değişiklik göstermektedir. Bazı bölgelerde 45.000 Euro seviyesi görülürken bazı bölgelerde de 6000-7000 (Romanya-Bulgaristan) Euro seviyeleri görülmektedir. AB'nin kendi üye ülkeleri arasında da ciddi uçurumlar olduğu görülmektedir.

Kalkınma, teknoloji ve üretimde meydana gelen gelişmelerle beraber açığa çıkan toplumsal ve iktisadi gelişmeleri de kapsamaktadır. Kalkınma gelir dağılımındaki iyileşmeyi kapsamakla birlikte dağılımda adaleti de içermektedir (Arslan, 2013). Gelir dağılımındaki adalet ve eşitsizliği ölçmek için Gini Katsayısı kullanılmaktadır (MÜSİAD

Araştırma Raporları, 2012). Gini Katsayısı, tam eşitsizlik durumunda 1 değerini, tam eşitlik halinde de 0 değerini almaktadır. Katsayı 1'e yaklaştıkça tam eşitsiz bir dağılım 0'a yaklaştıkça tam eşitlikçi bir dağılım sağlanır. Teorik anlamda Gini Katsayısı 0 ve 1 arasında değer alması gerekirken ülkeler için hesaplanan Gini Katsayısı ampirik olarak 0,20 ile 0,65 aralığında değer aldığı görülmektedir (Selim ve Diğ., 2014). Gelir dağılımının daha adil ve eşit dağılması, Türkiye'de öncelikle ele alınması gereken konulardandır. Bunun için yatırımların, üretimin ve istihdamın artırılmasına çalışılmalıdır.

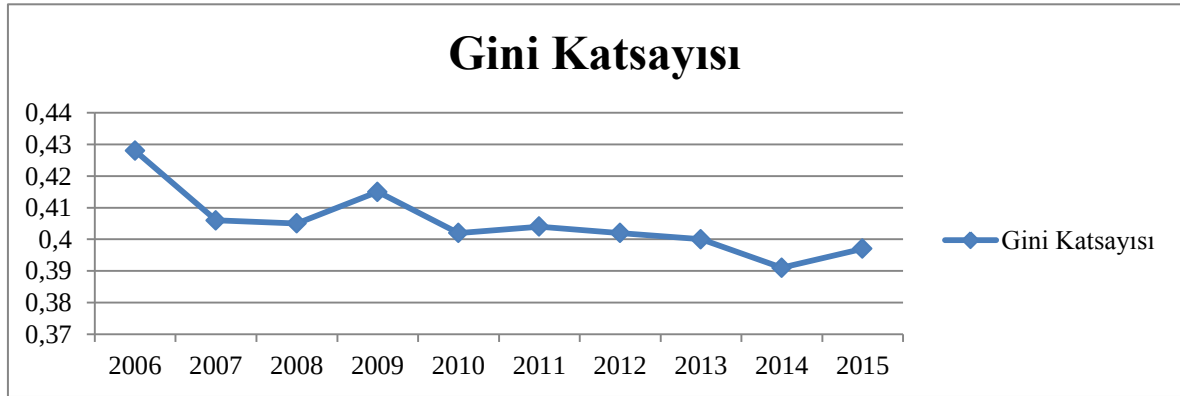
OECD'nin açıkladığı 2015 raporuna göre gelir adaletsizliği sıralamasında; Meksika'nın ve Şili'nin başı çektiği görülmekle beraber ABD ve İsrail'in ardından 5. Sırada da Türkiye'nin geldiği görülmektedir (<http://www.bbc.com/turkce/ekonomi>).

Şekil 1. Türkiye’de Kişi Başına GSYH (\$ Yıllık)

Kaynak: Tuik, 2016

Şekil 1’de, Türkiye’nin 2006-2015 yılları arasındaki kişi başına GSYH’sı gösterilmiştir. Türkiye’nin kişi başına geliri 2006 yılında 6-8 bin \$ bant aralığında iken 2015 yılında, 8-10 bin \$ bant aralığında yer almıştır. 2014 yılında, 10 bin \$ bant aralığının üzerinde seyrederken 2015 yılına gelindiğinde 9 bin \$ bant aralığına gerilemiştir.

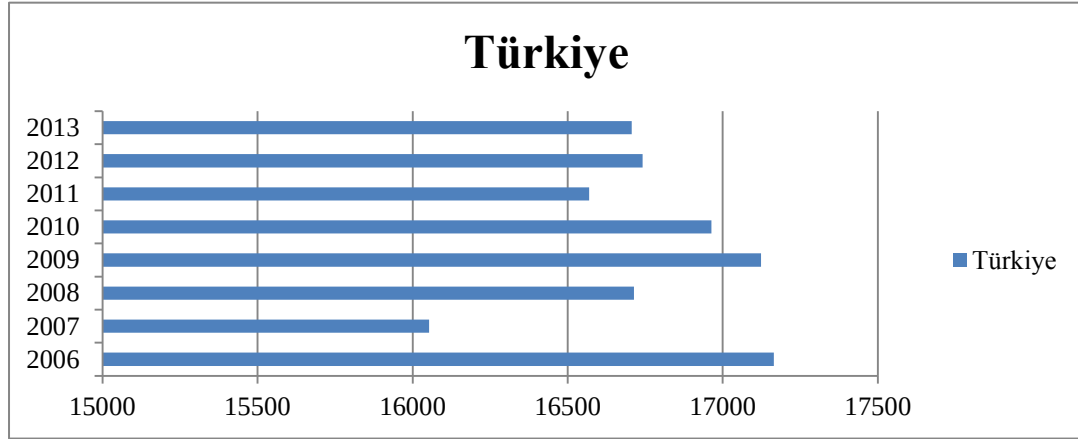

Şekil 2. Türkiye’nin Eşdeğer Hanehalkı Kullanılabilir Gelire Göre Gelir Dağılımı- Gini Katsayısı (Yıllık)

Kaynak: Tuik, 2016

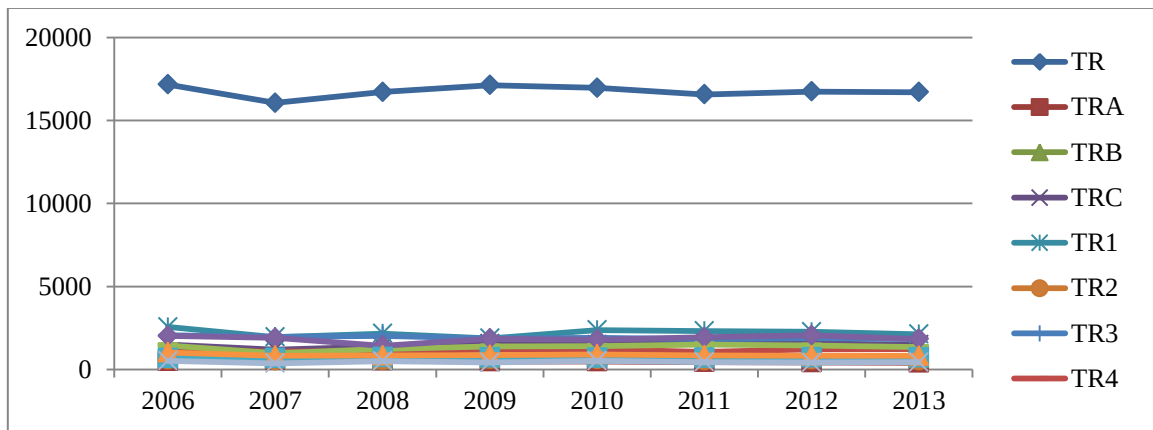
Gini Katsayısı, Dünya’da ülkelerin gelir dağılımındaki eşitsizliği açıklayan gösterge olarak ifade edilmektedir (Dumlu ve Aydın, 2008). Gini Katsayısı 0 ile 1 aralığında değişmekte olup katsayının 1’e yaklaşması durumunda gelir eşitsizliği artmakta, 0’a yaklaşması durumunda gelir adil dağılmaktadır. Şekil 2’de, Türkiye’nin eşdeğer kullanılabilir gelirine göre gelir dağılımı gösterilmiştir. Türkiye’nin Gini Katsayısı, 2006 yılında 0,43-0,42 bant

aralığında yer alırken; 2015 yılına gelindiğinde Gini Katsayısı 0,39-0,4 bant aralığına gerilemiş ve gelir 2006 yılına göre daha adil dağılmıştır fakat 2014'ten 2015'e geçerken 0,39'dan 0,4'e yükselerek gelirin adil dağılmadığını göstermektedir. Tabloyu genel olarak yorumladığımızda, bant aralığının 0,4 olduğu görülmekte olup gelir yeterince adil dağılmamıştır.

Şekil 3. Türkiye'nin Eşdeğer Kullanılabilir Fert Gelirine Göre Yoksul Sayıları (Bin Kişi)

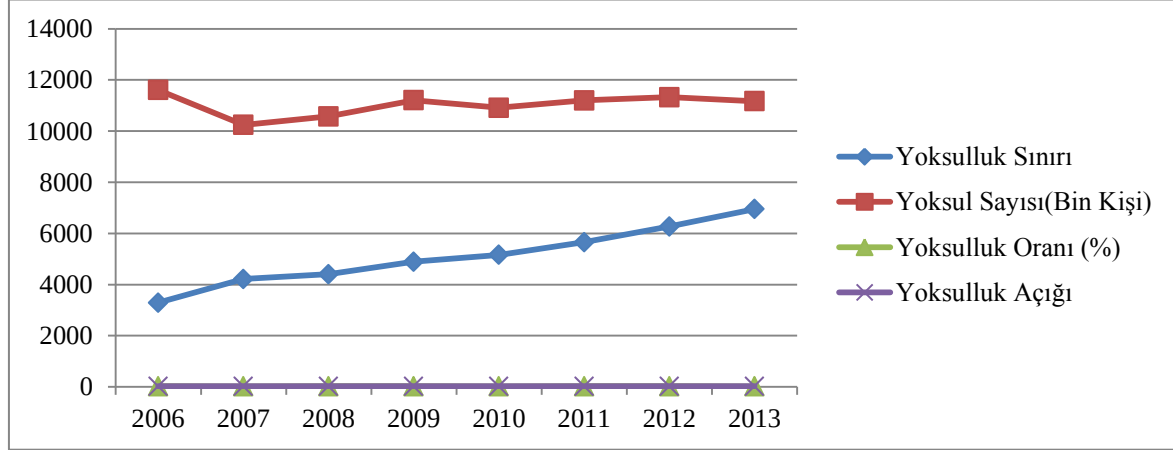
Şekil 3'de, Türkiye'nin hanehalkı kullanılabilir fert gelirine göre yoksul sayıları medyan gelirin %60'ına göre düzenlenmiştir. Türkiye'nin yoksul sayısı 2006 yılında 17 bin bant aralığının üzerinde iken 2013 yılında 17000 bant aralığının biraz altında gerçekleşmiş ve yoksulluk sayısında bu yıllar arasında önemli bir azalma meydana gelmemiştir.

Şekil 4. Türkiye ve Bölgelerinin Eşdeğer Hanehalkı Kullanılabilir Fert Gelirine Göre Yoksul Sayıları (Bin Kişi)

Kaynak: Tuik, 2016

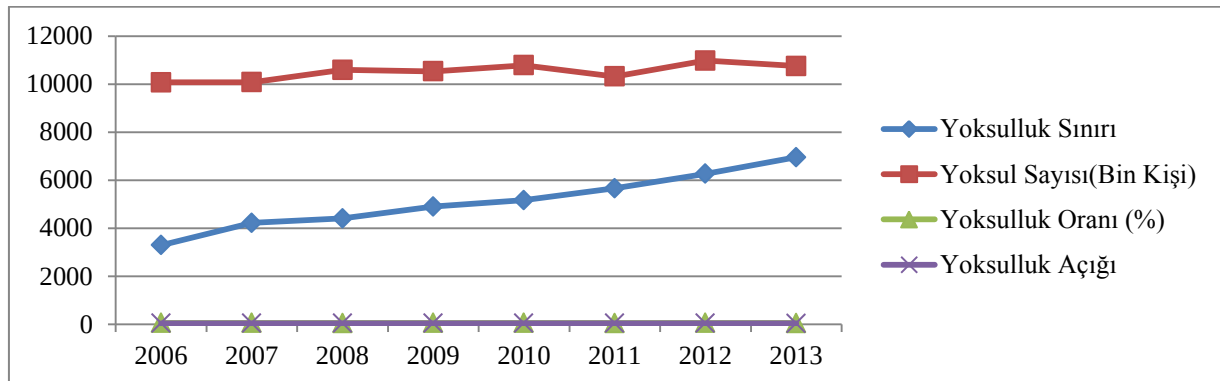
Şekil 4’de, Türkiye’nin 2006-2013 yılları arasında eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine göre yoksulluk sayısı 16000-18000 bin bant aralığında seyrederken Türkiye’nin bölgeleri, 0-2000 bin bant aralığında yığılma eğilimi göstermiştir.

Şekil 5. Türkiye’nin Gelire Dayalı Görelî Yoksulluk Sınırına Göre Yoksul Sayıları, Yoksulluk Oranı ve Yoksulluk Açığı (Kent)

Kaynak: Tuik, 2016

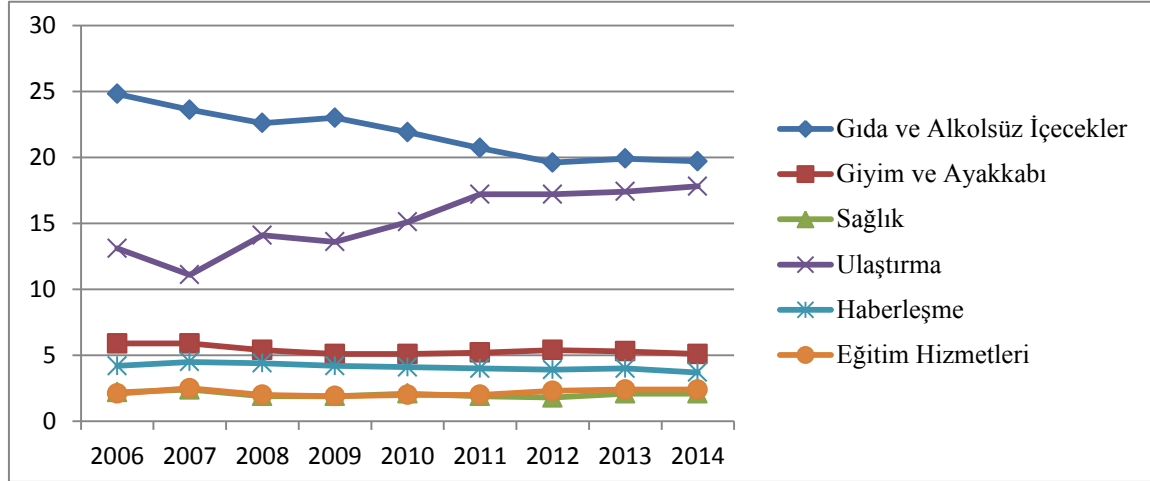
Şekil 5’de, gelire dayalı görelî yoksulluk sınırına göre yoksulluk riski %70 olarak ele alındığında yoksul sayısı kent kapsamında 10000 ve 12000 bin aralığında yer alırken yoksulluk oranı ve yoksulluk açığı 0-2000 aralığında yer almaktadır. Yoksulluğun derecesi hakkında yoksulluk açığı bilgi vermektedir. Yoksulluk açığı 100’ün altında gerçekleşmesi halinde yoksulluğun risk derecesi azalırken 100’e yaklaşması durumunda yoksulluk risk derecesi yükselmektedir. Bu bağlamda şekildeki yoksulluk risk açığının derecesi daha az olduğu görülmektedir.

Şekil 6. Gelire Dayalı Görelî Yoksulluk Sınırına Göre Yoksul Sayıları, Yoksulluk Oranı ve Yoksulluk Açığı (Kır)

Kaynak: Tuik, 2016

Şekil 6’da, gelire dayalı göreceli yoksulluk sınırına göre yoksulluk riski %70 aralığında ele alındığında yoksul sayısı kır kapsamında 10000-11000 bant aralığında yer almaktadır. Yoksulluk oranı ve yoksulluk açığı ise, 0-2000 bant aralığındadır. Yoksulluk açığı kente göre değerlendirildiğinde, kırdaki biraz daha artmaktadır.

Şekil 7. Hanehalkı Tüketim Harcamasının Dağılımı (%)

Kaynak: Tuik, 2016

Kişi başına hanehalkı tüketimi, yaşam standardının tespitinde kullanılan bileşenlerdendir. Kişi başına hanehalkı tüketiminin avantajı asgari ölçüde bir tüketim standardını temsil eden yoksulluk sınırının tanımlanmasına ve analiz edilmesine yardımcı olur (Aktan ve Vural, 2002). Şekil 7’de, hanehalkının bazı harcama türleri içerisindeki dağılımı gösterilmiştir. Harcama türleri içerisinde, gıda ve alkolsüz içeceklerde son yıllarda bir azalma olurken, ulaşımda yukarı yönlü bir artış olmuştur. Eğitim, sağlık, haberleşme göstergelerinde 0-5 bant aralığında yığılma olmuştur.

Kalkınma bileşeni olarak yoksulluk sayıları ile hanehalkı tüketim harcaması Türkiye ve bölgeleri kapsamında ele alınmıştır. Yoksulluk sayısı 2006 yılında 17165 iken 2013 yılına gelindiğinde 16706’ya düşerek küçük bir oranda yoksulluk sayısında azalma görülmüştür. Günümüz bilgi, teknoloji, yenilik çağı olduğu için kalkınma noktasında baktığımızda yoksulluk sayısındaki düşüş yeterli görülmemektedir. Hanehalkı tüketim harcamalarına baktığımızda da eğitim, sağlık, gıda türlerinde oldukça az harcama görülmektedir. Bu da yaşam standartları için önemli olan harcamaların yeterli olmadığını göstermektedir. Bir başka kalkınma bileşeni olan Gini Katsayısı Türkiye’de 0,4 bant aralığında seyretmekte olup 2014’ten 2015 yılına geçildiğinde katsayıda artış görülmüştür ve gelir adil dağılmamıştır.

Gelir dağılımının adaletsiz olduğu bir ÷lkelerde, toplum fertlerinin maddi problemler yaşaması ve buna bağlı olarak toplumsal problemler yaşanması kaçınılmazdır. Toplumsal refahın sağlanması şüphesiz ki en önemli etken ekonomidir. Adalet sağlayan gelir politikası refahı arttıracaktır. 2017 yılı ekonomik gelişmelerine bakıldığında dolardaki seviyenin tatmin edici olmaması, gıda enflasyon oranlarının artış göstermeye devam etmesi, iş gücü ve iş piyasasının daralması gelir adaletsizliğini artırmaya devam etmektedir. Hükümetin istihdam seferberliğindeki amacının; gelir adaletsizliği ortadan kaldırmaya yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bu seferberlik yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli husus suni değil kalıcı çözümler uygulanabilir olmasıdır.

Kalıcı çözümler uygulanmasına uğraşılan ÷lkemizde, hızla büyümenin ve dünyaya açılmanın olumlu yanları olmasına karşılık, kötü sayılan bazı alışkanlıklarında küreselleşmeyle beraber, bizim topraklarımıza da bulaştığı kaçınılmaz bir gerçektir. Özellikle Türkiye'nin transit geçiş güzergahında bulunması bunu kaçınılmaz kılmaktadır. Özellikle internet ve medya dünyası gençleri, örf ve adetlerimizde olmayan zararlı maddelerin kullanımına teşvik etmektedir. Madde bulunabilirlik oranı geçmişe göre daha yüksektir. Uyuşturucu maddelere rahat ulaşmaya başlanması ile kullanım miktarları ve kullanan kişi sayısında, özellikle de genç nesilde, madde kullanımında hızlı artışlar yaşanmaktadır. Alım gücünün artması da bu maddelerin ulaşılmasını kolaylaştırmıştır. Fakat bugün özellikle kullanımında ciddi artış gör÷len bonzai maddesinin sadece 5 TL gibi bir fiyattan satılması, alımı ekonomik anlamda çok kolaylaştırmıştır. Uyuşturucu madde kullanımı öncesinde alışkanlık kazandırmak amacıyla özellikle de arkadaş çevresi ve eğlence mekanları aracılığıyla ücretsiz verilmesi, bu maddelerin kullanımının ekonomik durumla doğrudan bağlantısının olmasının yanı sıra, bilinçli nesiller yetiştirerek bu tür tuzaklar karşısında bilinçli olmalarını sağlamanın da önemini göstermektedir.

Uyuşturucu olarak kullanılan maddelerin büyük çoğunluğuna ulaşmak ekonomik yönden kolaydır. Ekonomik olarak zorluk çekilmesinin sebebi, bu maddelerin sürekli olarak kullanılma bağımlılığı ve bu bağımlılığında eğitim, aile ve iş hayatının da sağlıksız olarak yönetilmesini kaçınılmaz kılmasıdır. Gelir dağılımı eşitsizliğinin ve yoksulluğun henüz çözülemediği ÷lkemizde kullanıcılar sürekli kullanma bağımlılığından dolayı ekonomik zorluk çekmektedirler (Ersoy, 2015).

BÖLÜM III

BURSA İLİ MUSTAFAKEMALPAŞA İLÇESİ LİSE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ANKET ÇALIŞMASI

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada uygulanan yöntem anket uygulaması şeklindedir. Anket çalışması Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde lise eğitimi görmekte olan öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Anket uygulaması Bursa Mustafakemalpaşa Milli Eğitim Müdürlüğü yetkili makamlarından resmi izinler alınarak uygulanmıştır

Anket çalışması 36 adet çoktan seçmeli soru yöneltilerek yapılmıştır. Anket uygulaması öğrencilerin kendi okullarında ziyaret edilmeleri sonucu sınıf ortamında bireysel olarak soruları yazılı olarak cevaplamaları sağlanarak yapılmıştır. Anket verileri SPSS programında analiz edilmiştir.

3.2. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı; lise çağında eğitim gören öğrencilerin zararlı maddeleri özellikle uyuşturucu madde kullanım alışkanlıklarını anket(sormaca) uygulamasıyla araştırmaktır.

3.3. Araştırmanın Önemi

Uyuşturucu maddeler ile ilgili Türkiye' de birçok araştırmalar yapılmıştır. Ancak şimdiye kadar yapılan çalışmalara bakıldığında değişen uyuşturucu madde kullanım alışkanlıkları ile ilgili güncel ve sahaya inilerek yapılmış bir çalışmaya az rastlanılmaktadır. Özellikle de bonzai gibi sentetik özellikli maddeleri kapsayan çalışma sayısının çok az olduğu görülmektedir. Bu çalışma ile değişen dünya koşullarına ışık tutacak güncel bir çalışmadır.

3.4. Evren ve Örneklemi

Araştırmanın çalışma evrenini Bursa ili oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem alanını ise Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesinde lise eğitimi görmekte olan öğrenciler oluşturmuştur. Mustafakemalpaşa ilçesinde Lise çağında eğitim gören öğrenciler çalışmanın amacına uygun olarak kasıtlı seçilmiştir.

İlçede toplamda 14 lise çağında eğitim veren okul bulunmaktadır. Bu liselerde toplamda 4848 öğrenci eğitim görmektedir.

Anket çalışmasına 182 öğrenci katılmış olup bunlardan 171'i değerlendirilmeye alınmıştır. Değerlendirilmeye alınmayan anketlerde çelişkili cevaplar tespit edilmiştir.

Anket çalışması yapılan okullar; ilçede bulunan İbrahim Önal Fen Lisesi, Mustafakemalpaşa Meslek Lisesi, Mustafakemalpaşa İmamhatip Lisesi ve Sedat Karan Anadolu lisesidir.

Bu okulların seçiliş amacı eğitim düzeylerinin farklı olması ve karma bir sınıfa ulaşma amacıdır. Anket uygulaması yapılan okullarda da her dönemden farklı sınıflar seçilmiştir.

3.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırları, Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesinin kapsamaktadır. Bursa ilinin diğer ilçeleri araştırma kapsamının dışında bırakılmıştır.

3.6. Verilerin Toplanması

Veri toplama formu araştırmacı tarafından konuya ilişkin literatür taraması yapılarak daha önce uygulanan İstanbul Narkotiğinin örnek aldığı bir çalışmada kullanılan anket soruları ve Amatemin yaptığı başka bir çalışmadan da örnek sorular alınarak hazırlanmıştır. Anket formu bizzat tez sahibi tarafından ilgili liselere gidilerek uygulanmıştır.

3.7. Bulgular

Yapılan tez çalışmasından kullanılan anket sorularına verilen cevaplar aşağıdaki şekilde değerlendirilmiştir. Değerlendirme frekans tablosu oluşturularak yapılmıştır.

Soru 1. Cinsiyetiniz

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Cinsiyet Dağılımı’ spss sonuçlarına göre incelendiğinde, 104’ünün(%62) erkek,64’ünün (% 38) de kadın olduğu görülmüştür.

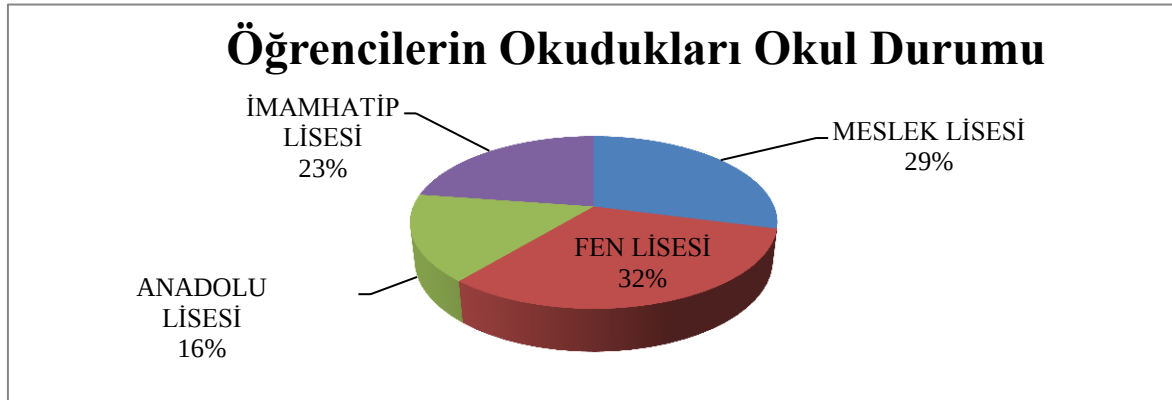
Şekil 8. Cinsiyet durumu

Soru 2. Yaşınız

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Yaş Dağılımı’ spss sonuçlarına göre incelendiğinde, yaş ortalamalarının 17.1 olduğu görülmüştür.

Soru 3. Okuduğunuz Lise

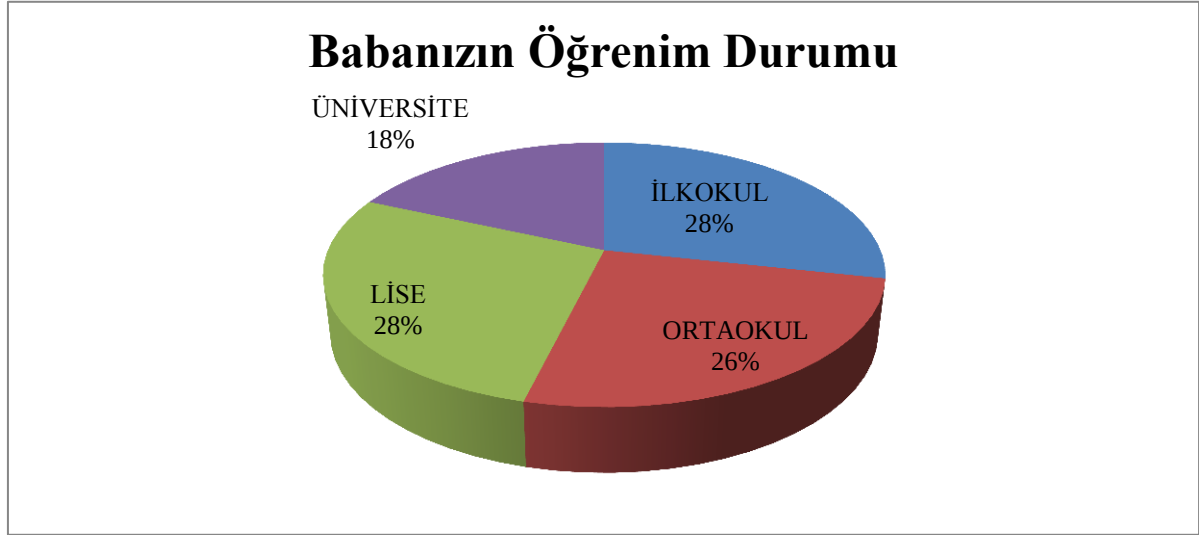
Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Okudukları Liselerin Dağılımı’ spss sonuçlarına göre incelendiğinde, 171 öğrenciden 55’inin(%32) Fen lisesi,50’sinin(%29) Meslek lisesi, 39’unun (%23) İmamhatip lisesi,27’sinin (%16) de Anadolu lisesi öğrencisi olduğu görülmüştür.

Şekil 9. Öğrencilerin okudukları okul durumu

Soru 4. Babanızın Öğrenim Durumu

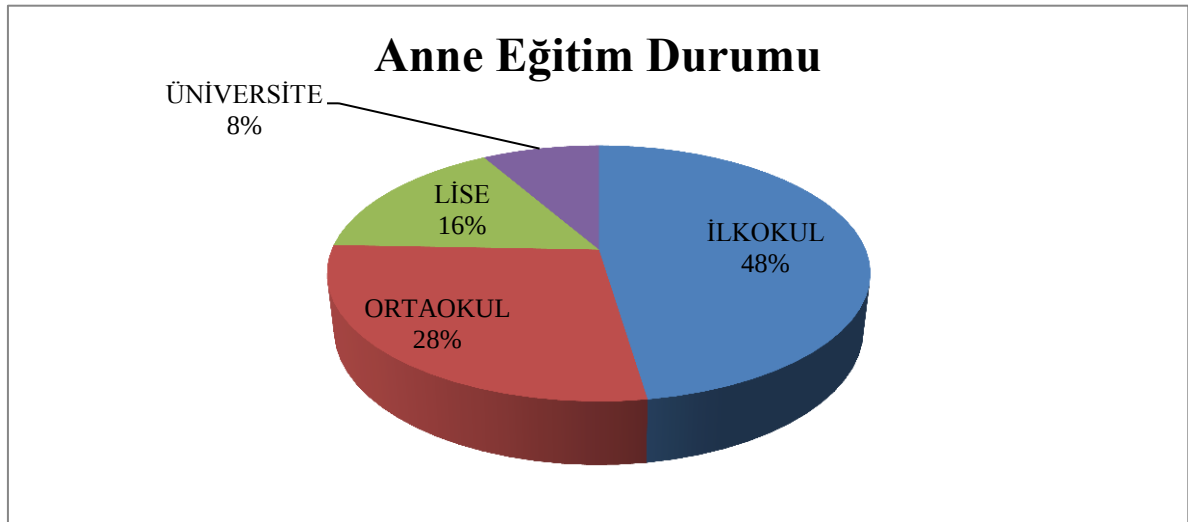
Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Baba Eğitim Durumları’ spss sonuçlarına göre incelendiğinde, 171 öğrencinin; 48’inin (%28) İlkokul, 45’inin (%25) Ortaokul, 48’inin (%28) Lise, 30’unun (%18) da Üniversite mezunu olduğu görülmüştür.

Şekil 10. Babanızın öğrenim durumu

Soru 5. Annenizin Öğrenim Durumu

Yapılan tez çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Anne Eğitim Durumları’ spss sonuçlarına göre incelendiğinde; 171 öğrencinin 82’sinin (%48) İlkokul, 48’inin (%28) Ortaokul, 27’sinin (%16) Lise, 14’ünün (%8) de Üniversite mezunu olduğu görülmüştür.

Şekil 11. Anne eğitim durumu

Soru 6. Ailenizin Aylık Ortalama Geliri

Ailenizin Aylık Ortalama Geliri soruna verilen cevaplardan 3 farklı bulgu elde edilmiştir.

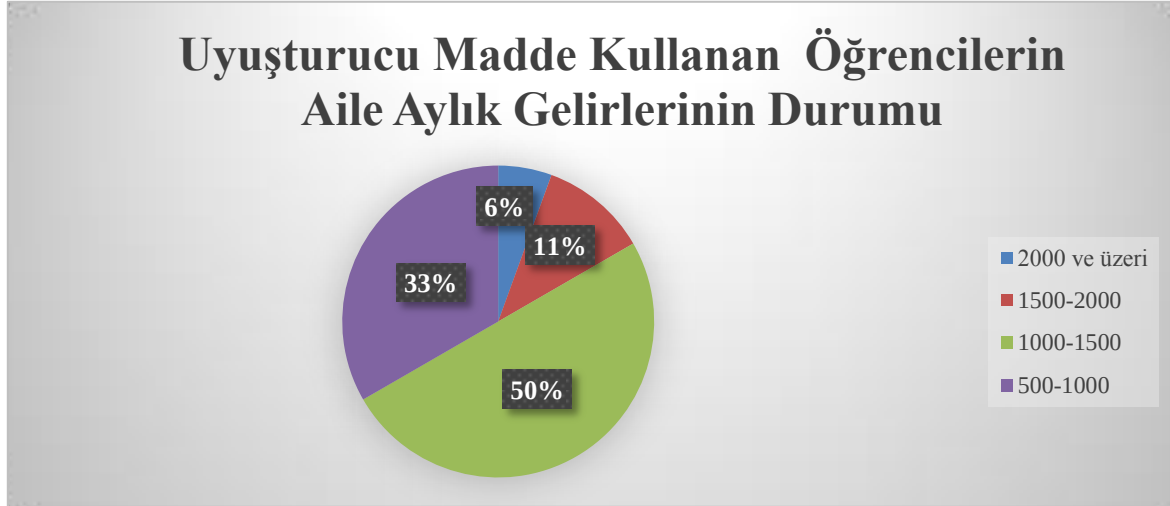
Bunlardan birincisi; Genel olarak ayırım yapmadan aile gelir durumları,

İkincisi; madde kullanan öğrencilerin aile aylık gelir durumları,

Üçüncüsünde ise madde kullanmayan öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumları tespit edilmiş olup madde kullanan ve kullanmayan öğrenci aileleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Yapılan tez çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Aile Aylık Ortalama Gelir’ durumları incelendiğinde, ailelerin 58’inin (%34) 2000 TL ve Üzerinde gelire sahip olduğu, 49’unun (%29) 1500-2000 TL arasında gelire sahip olduğu ,49’unun (%29) 1000-1500 TL arasında gelire sahip olduğu,15’inin (%8) de 500-1000 TL arasında aylık ortalama gelire sahip olduğu görülmüştür.

Bu soruya verilen cevaplar incelenip madde kullanan bireylerin aile aylık ortalama gelirleri tespit edilip aşağıda sunulmuştur.

Şekil 12 . Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerin okul haricinde bir işte çalışma durumu

Madde kullanan öğrencilerin ‘Aile Aylık Ortalama Gelir’ durumları’ incelendiğinde, Ailelerin 9’unu (%50) gelirinin 1000 -1500 TL arasında olduğu,6’sının (%33) gelirinin 500-1000 TL arasında olduğu, 2’sinin (%11) gelirinin 1500-2000 TL arasında olduğu, 1’inin (%6) gelirinin de 2500 ve üzeri TL arasında olduğu görülmektedir.

Uyuşturucu Madde Kullanmayan Öğrencilerin Aile Aylık Gelirlerinin Ortalaması

Şekil 13. Uyuşturucu madde kullanmayan öğrencilerin aile aylık gelirlerinin durumu

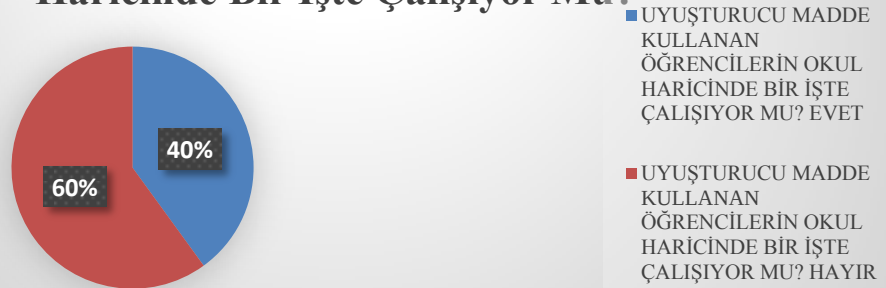
Madde kullanmayan öğrencileri ‘Ailelerinin Aylık Gelir’ Durumları incelendiğinde ise, 60’nın (%38) 2000 TL ve üzerinde gelire sahip olduğu, 49’unun (%31) 1500-2000 TL arasında gelire sahip olduğu, 38’inin (%26) 1000-1500 TL arasında gelire sahip olduğu, 11’inin (%6) ise 500-1000 TL arasında gelire sahip olduğu görölmüştür.

Soru 7. Herhangi Bir İşte Çalışma Durumu

Öğrencilere Okul dışında herhangi bir işte çalışıyor musunuz? Sorusunun cevabı incelendiğinde, 145’inin (%85) Hayır cevabını verdiği, 26’sının (%15) ise; Evet cevabını verdiği görölmüştür.

Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerin Okul Haricinde Bir İşte Çalışma Durumu

Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerin Okul Haricinde Bir İşte Çalışıyor Mu?

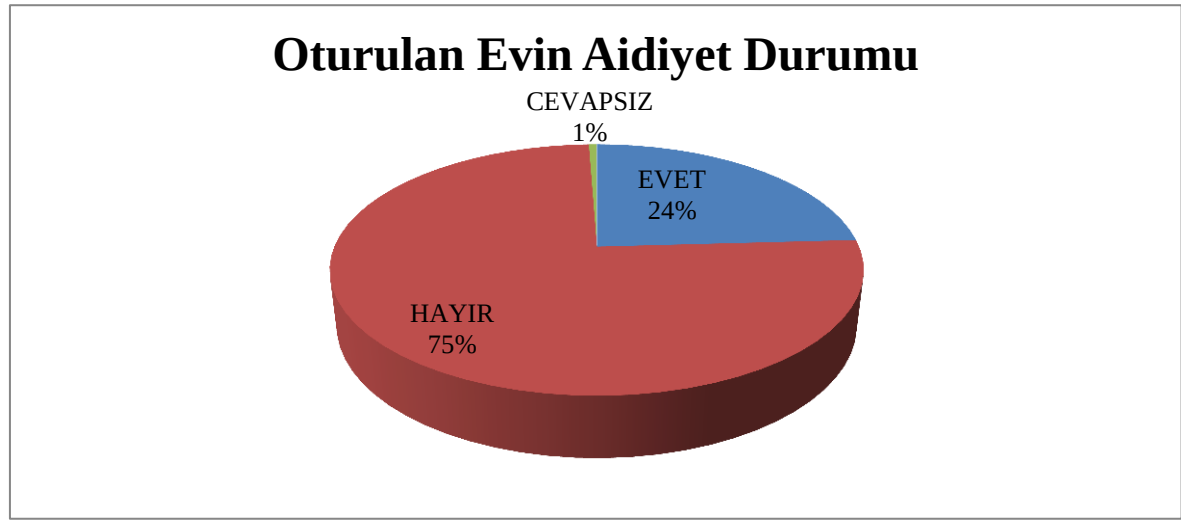
Şekil 14. Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerin okul haricinde bir işte çalışma durumu

Madde kullanan öğrencilerin okul dışında herhangi bir işte çalışma durumları incelendiğinde ise, 11’inin (%60) Hayır cevabını verdiği, 7’sinin (%40)’ının ise; Evet

cevabını verdiği tespit edilmiş olup madde kullanan ve kullanmayan öğrenciler arasında okul harici bir işte çalışma durumları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Soru 8. Oturulan Evin Kira Durumu

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ekonomik durumlarının tespitine yönelik sorulan bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde;

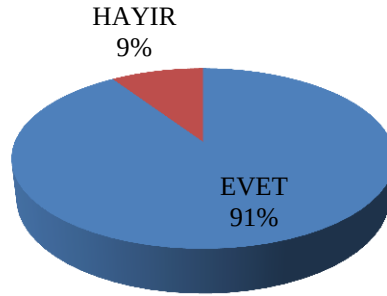
şekil 15. Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerin oturdukları evin kira durumu

Madde kullanan öğrencilerin oturdukları evin kira durumuna bakıldığında ise; 12'sinin (%67) Evet cevabını verip kirada oturduğu, 5'inin (%33) ise; Hayır cevabını verip kirada oturmadığı tespit edilmiş olup madde kullanma durumu ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Soru 9. Üniversite Okumayı Düşünme Durumu

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin gelecek beklentisine yönelik sorulan bu soruya verilen cevaplar spss sonuçlarına göre incelendiğinde;172 öğrenciden 155'inin (%91) Evet okumayı düşünüyorum cevabını verdiği, 16'sının (%9) ise; Hayır okumayı düşünmüyorum cevabını verdiği tespit edilmiş olup,aynı sorunun sadece madde kullanan öğrencilere yönelik sorulmasında ise %50 oranında hayır cevabının verildiği görülmektedir. madde kullanan ve madde kullanmayan öğrenciler arasında niversite okuma istekleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Üniversite Okumayı Düşünme Durumu

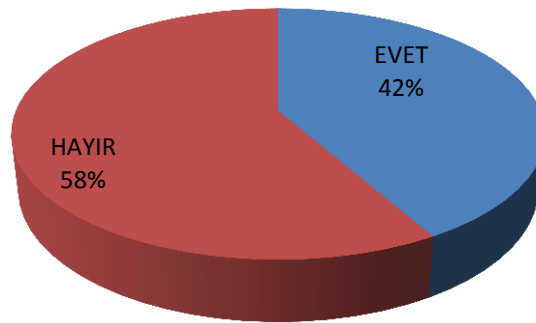
Şekil 16. Üniversite okumayı düşünme durumu

Soru 10. Sigara Kullanma Durumu

Yapılan çalışmada sigara kullanan öğrenciler arasında %87'sinin erkek, %13'ünün kadın olduğu görülmektedir.

Yapılan tez çalışmasına katılan öğrencilerin 'Sigara Kullanım Durumları' Spss sonuçlarına göre incelendiğinde 171 öğrenciden 99'unun (%58) Hayır kullanmıyorum cevabını verdiği, 72'sinin (%42) de; Evet kullanıyorum cevabını verdiği görülmüştür.

Sigara Kullanma Durumu

Şekil 17. Sigara kullanma durumu

Madde kullanan öğrencilerinin %100 oranında sigara kullandıkları tespit edilmiş olup madde kullanımı ve sigara kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Soru 11. Evet İse Sıklık Durumu

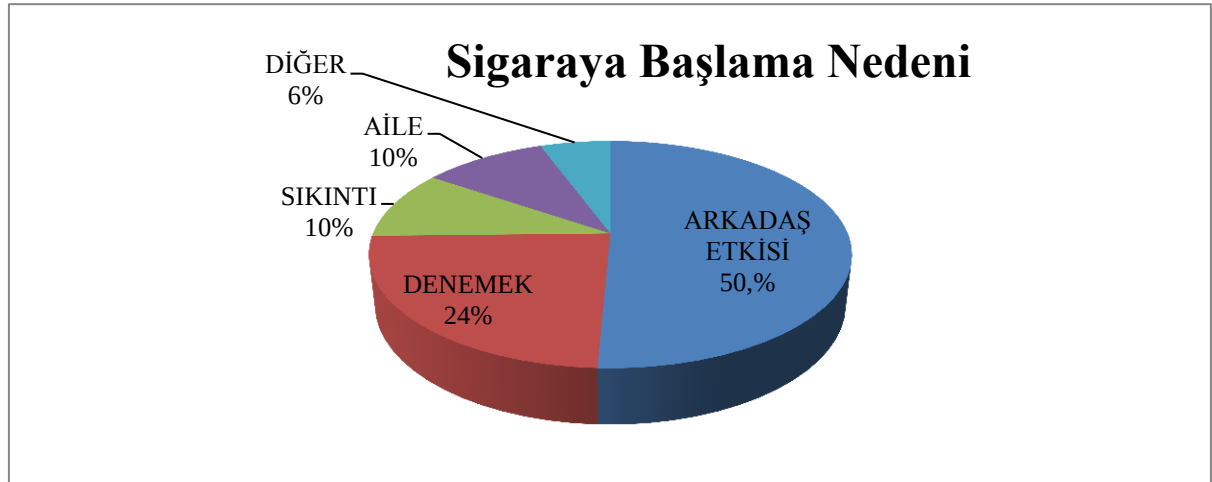
Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Sigara Kullanma sıklık durumları’ spss sonuçlarına göre incelendiğinde; %4’ünün günde 1 adet sigara kullandığı, %16’sının günde 20 ve üzeri sigara kullandığı, %29’unun günde 11-19 adet arası sigara kullandığı, %51’inin ise günde 2 ve 10 adet arası sigara kullandığı görülmüştür.

Soru 12. Sigaraya Başlama Yaşı

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Sigaraya Kaç Yaşında Başladınız?’ Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; sigaraya başlama yaş ortalamasının 13 yaş olduğu tespit edilmiş olup erken yaşta sigara kullanmaya başlama durumu ile sigara kullanma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Soru 13. Sigaraya Başlama Nedeni

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ‘Sigaraya Neden Başladınız?’ Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; sigara kullanan 72 öğrencinin 36’sının (%50) arkadaş etkisi, 17’sinin (%24) denemek için, 8’inin (%10) sıkıntılardan kurtulmak için, 7’sinin (%10) ise ailemin etkisiyle, 4’ünün (%6) diğer seçenek cevaplarını verdikleri görülmüştür.

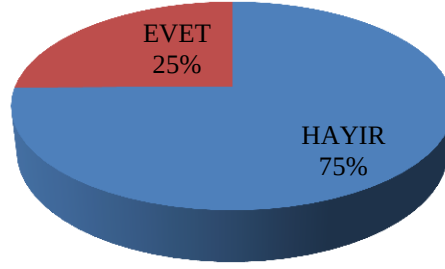
Şekil 18. Sigaraya başlama nedeni

Soru 14. Alkol Kullanma Durumu

Yapılan çalışmada alkol kullanan öğrenciler arasında 40’ının (%95) erkek, 3’ünün (%5) de kadın olduğu görülmektedir.

Alkol Kullanıyor musunuz? Sorusuna 171 Öğrenciden 128’inin (% 75) Hayır cevabını verdiği, 43’ünün (% 25) de; Evet cevabını verdiği görülmektedir.

Alkol Kullanma Durumu

Şekil 19. Alkol kullanma durumu

Soru 15. Evet ise Sıklık Durumu

Yapılan çalışmada alkol kullanan öğrencilerin kullanma sıklıkları incelendiğinde; haftada 1 kez cevabını verenlerin oranının %21 olduğu, haftada 2 kez cevabını verenlerin oranının % 8 olduğu, haftada 2 den fazla cevabını verenlerinin oranının %18 olduğu, ayda 1 kez cevabını verenlerin oranının ise %53 olduğu görülmektedir.

Madde kullanan ve madde kullanmayan öğrencilerin alkollü madde kullanma oranları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Soru 16. Alkollü Madde Kullanma Nedenleri

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin Alkol kullanma sıklık durumları incelendiğinde alkol kullanan 43 öğrenciden; %3'ünün aile etkisiyle alkole başladığı, %42'sinin eğlenmek amacıyla başladığı, %29'unun arkadaş etkisiyle başladığı, %13'ünün sıkıntılardan kurtulmak amacıyla başladığı, %8'inin denemek amacıyla başladığı, %5'inin de diğer nedenlerden dolayı alkol kullanmaya başladığı görülmüştür.

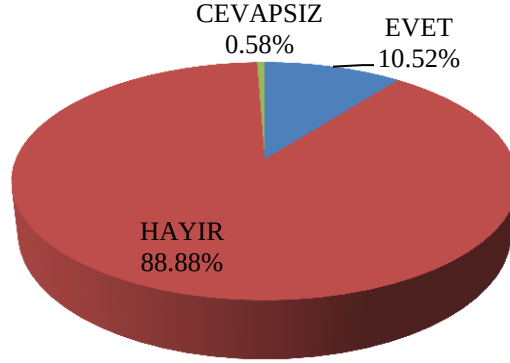
Soru 17. Alkol Kullanmaya Başlama Yaşı

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin alkol kullanmaya başlama yaş ortalamalarının; 15 yaş olduğu görülmüştür.

Soru 18. Herhangi Bir Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin uyuşturucu madde kullanma oranları incelendiğinde 152'sinin (%89); Hayır kullanmıyorum cevabını verdiği, 18'inin (%11) de; Evet kullanıyorum cevabını verdiği, 1 kişinin de bu soruyu cevapsız bıraktığı görülmektedir.

UYUŞTURUCU MADDE KULLANIM DURUMU

Şekil 20. Uyuşturucu madde kullanma durumu

Soru 19. Evet İse Hangilerini Maddelerin Kullanımı

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin uyuşturucu madde kullanma tercihleri incelendiğinde; %44'ünün bonzai maddesinin kullandığı, %22'sinin uyuşturucu etkili hap kullandığı, %17'sinin esrar maddesini kullandığı, %11'inin bali ve tiner maddesini kullandığı, %6'sının da eroin uyuşturucu maddesini kullandığı görülmüştür.

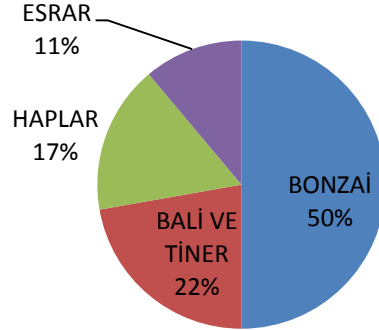
Soru 20. Haftada Madde Kullanım Sıklığı

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin uyuşturucu madde kullanma sıklıkları incelendiğinde; haftada 1 kez cevabını verenlerin oranının %50 olduğu, haftada 2-5 kez cevabını verenlerin oranının %39 olduğu, haftada 6-9 kez cevabını verenlerin oranının %5 olduğu, cevap vermeyenlerin oranının ise %6 olduğu görülmüştür.

Soru 21. İlk Olarak Denenen Madde Adı

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin uyuşturucu madde kullanma tercihleri incelendiğinde ilk olarak kullanılan maddenin; 9'unun (%50) bonzai maddesi olduğu, 4'ünün (%22) bali ve tiner maddesi kullandığı, 3'ünün (%17) uyuşturucu etkili haplar kullandığı, 2'sinin (%11) de esrar maddesini kullandığı görülmüştür.

İlk Olarak Kullanılan Madde Tercih Durumu

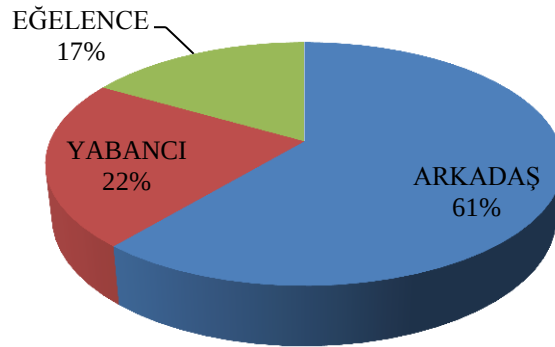
Şekil 21. İlk olarak denenen madde adı

Soru 22. Kullanılan Maddenin Temin Edilme Durumu

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin uyuşturucu maddeyi temin kaynakları incelendiğinde; 11'inin (%61) arkadaş çevresinden temin ettiği, 4'ünün (%22) yabancı bir kişiden temin ettiği, 3'ünün (%17) de eğlence mekanlarından temin ettiği görülmüştür.

Arkadaş çevresi ile diğer temin edilme yolları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Kullanılan Maddedin Temin Edilme Yolu

Şekil 22. Kullanılan maddenin temin edilme yolu

Soru 23. Bu Maddeleri Kullanma Nedenleri

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin uyuşturucu maddeyi kullanma nedenleri incelendiğinde;

Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerin Kullanma Sebepleri

Şekil 23. Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerin kullanma sebepleri

Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerin kullanma sebepleri %40 oranında sıkıntılardan kurtulmak amacıyla, %20 oranında eğlenmek amacıyla, %27 oranında arkadaş çevresi, %13 oranında da denemek amacıyla kullanıldığı görülmüştür.

Soru 24. Ailenizde Hangi Maddelerin Kullanılma Durumu

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin ailelerinde kullanılan zararlı maddeler hangileridir? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; %51 oranında hiçbir zararlı madde kullanılmadığı, %1 oranında alkollü madde kullanıldığı, %31 oranında sigara maddesi kullanıldığı, %14 oranında da sigara ve alkolün beraber kullanıldığı, % 3 oranında ise bu sorunun cevapsız bırakıldığı görülmüştür.

Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerinin Ailelerinin Kullandığı Zararlı Maddeler

Uyuşturucu Madde Kullanan Öğrencilerinin Ailelerinin Kullandığı Zararlı Maddeler

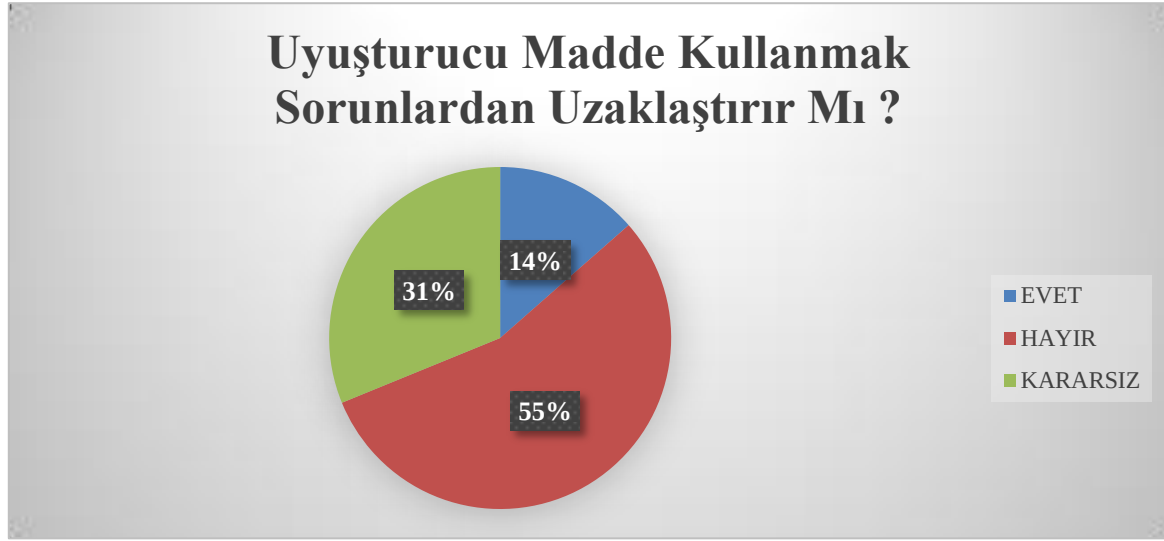
Şekil 24. Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerinin ailelerinin kullandığı zararlı maddeler

Madde kullanan öğrencilerin ailelerinin kullanım alışkanlıkları incelendiğinde ise; %27 oranında sigara maddesi kullanıldığı, %13 oranında alkollü madde kullanıldığı, %53

oranında sigara ve alkolün beraber kullanıldığı, %7 oranında ise hiçbiri cevabının verildiği tespit edilmiştir. Madde kullanan ve kullanmayan öğrencilerin ailelerinin zararlı madde kullanım alışkanlıkları incelendiğinde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Soru 25. Uyuşturucu Madde Kullanmanın İnsanları Sorunlardan Uzaklaştırması

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin madde kullanmak insanları sorunlardan uzaklaştırır mı? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde;

Şekil 25. Uyuşturucu madde kullanmak sorunlardan uzaklaştırması

Uyuşturucu madde kullanmak sorunlardan uzaklaştırır mı sorusuna 94'ünün (%55) Hayır cevabını verdiği, 53'ünün (%31) kararsız olduğu, 24'ünün (%14) ise; Evet cevabını verdiği görülmüştür.

Soru 26. Uyuşturucu Madde Kullanan İnsanların Toplumdan Farklı Olması

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin madde kullanan insanlar toplumdan farklı mıdır? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; 88'inin (%52) evet cevabını verdiği, 43'ünün (%25) hayır cevabını verdiği, 29'unu (%17) kararsızım cevabını verdiği, 11'inin (%6) ise cevap verilmediği görülmüştür.

Uyuşturucu Madde Kullanım Sonucu Vefat Eden Birini Tanıyor Musunuz ?

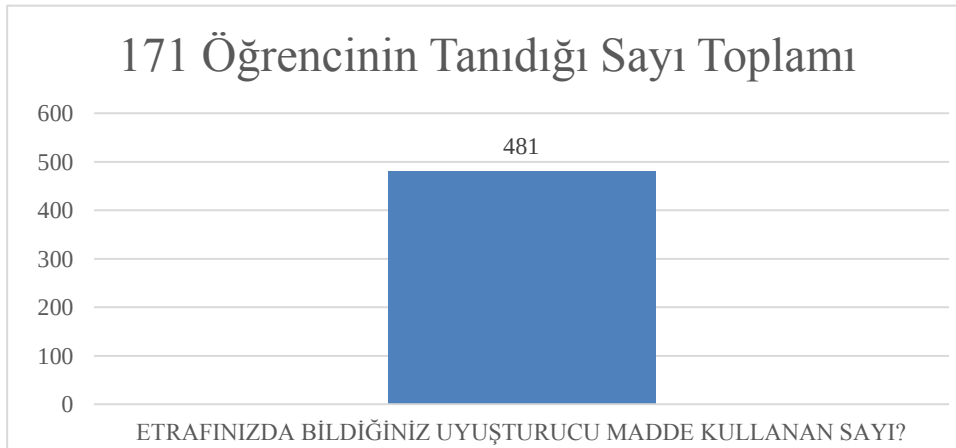
Şekil 26. Uyuşturucu madde kullanımı sonucu vefat eden birini tanımaları

Soru 27. Uyuşturucu Madde Kullanımı Sonucu Vefat Eden Birini Tanımları

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin; uyuşturucu madde kullanımı sonucu vefat eden birini tanıyor musunuz? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde;

Uyuşturucu madde kullanım sonucu vefat eden birini tanıyor musunuz? Sorusuna 106'sını (%62) hayır cevabını verdiği, 59'unun (%35) evet cevabını verdiği, 5'inin (%3) ise bu soruyu cevapsız bıraktığı görülmüştür.

Soru 28. Etrafınızda Uyuşturucu Madde Kullandığını Bildiğiniz Kişi Sayısını

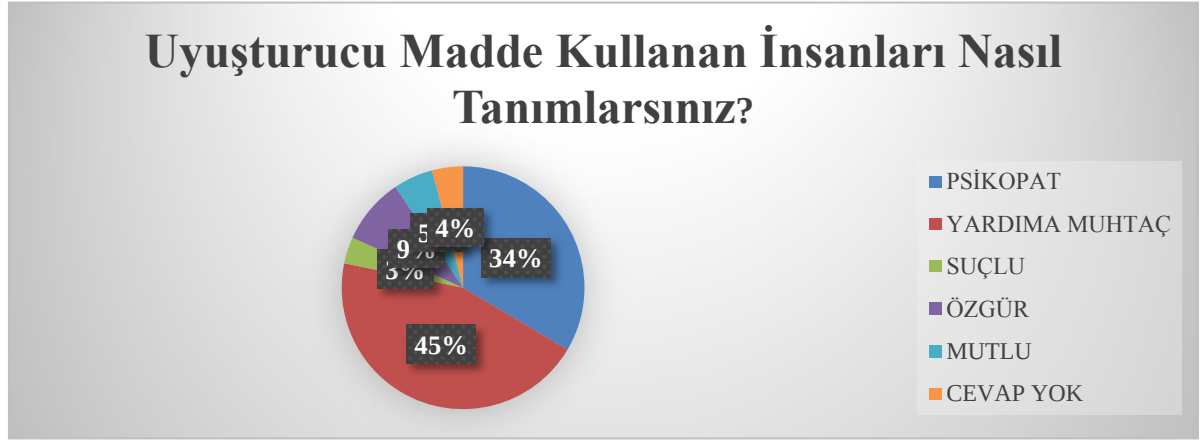

Şekil 27. Çevrenizde madde kullanan bildiğiniz kişi sayısı

Anket çalışmamıza katılan 171 öğrencinin, madde kullanan tanıdıkları kişi sayısı 481 olarak görülmüştür. Ankete katılan öğrencilerin etrafınızda uyuşturucu kullanan tanıdığınız kişi sayısı kaçtır? Sorusuna verdikleri cevaplarda madde kullanan tanıdık kişi sayısının, 481 rakamını bulması madde kullanım sıklığının ne kadar çok arttığını gözler önüne sermektedir. Bu sonuç kabul edilebilirlik oranı hakkında da bize fikir vermektedir.

Soru 29. Uyuşturucu Kullanan İnsanları Tanımlama

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin, uyuşturucu kullanan insanları nasıl tanımlarsınız? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde;

Şekil 28. Uyuşturucu kullanan insanları tanımlama sorusu

Ankete katılan öğrencilerden 77'sinin (%45) yardıma muhtaç olarak tanımlandığı, 58'inin (%34) psikopat olarak görüldüğü, 15'inin (%9) özgür olarak tanımlandığı, 9'unun (%5) mutlu olarak tanımlandığı, 5'inin (%3) ise suçlu olarak tanımlandığı görülmüştür.

Soru 30. Uyuşturucu Maddelerle İlgili Olarak Basında Yer Alan Haberlerin Onları Etkileme Sorusu

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin, uyuşturucu maddelerle ilgili olarak basında yer alan haberler sizi nasıl etkiliyor? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde;

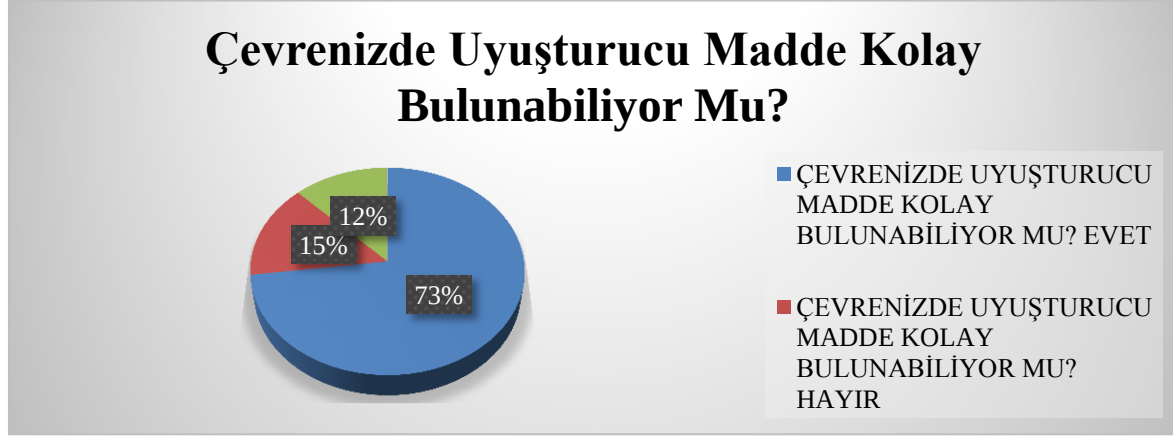

Şekil 29. Basında çıkan haberlerin öğrenciyi etkilemesi

Ankete katılan öğrencilerin bu soruya 86'sının (%50) merakımı etkilemiyor cevabını verdiğı, 43'ünün (%25) merakımı azaltıyor cevabı verdiğı, 22'sinin (%13) merakımı arttırıyor cevabı verdiğı, 20'sinin (%12) ise bu soruyu cevapsız bıraktığı görülmüştür.

Soru 31. Uyuşturucu Maddelerin Kolay Bulunabilir Olması Düşüncesi

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin, uyuşturucu maddelerin kolay bulunabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde;

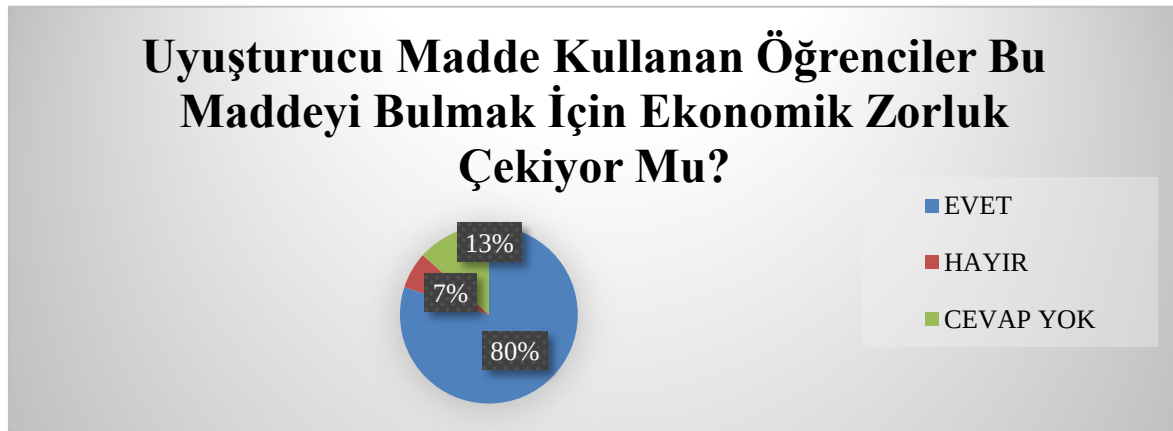

Şekil 30. Çevrenizde uyuşturucu madde kolay bulunabiliyor mu?

Bu soruya cevap veren öğrenciler; 123'ünün (%72) evet kolay bulunabiliyor cevabını verdiği, 25'inin (%15) hayır kolay bulunamıyor cevabını verdiği, 23'ünün (%13) ise kararsızım cevabı verdiği görülmüştür.

32. Kullandığınız Maddeyi Temin Etmek İçin Ekonomik Zorluk Çekme Durumu

Yapılan anket çalışmasına katılan ve madde kullanan öğrencilere; kullandığınız maddeyi temin etmek için ekonomik zorluk çekiyor musunuz? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde;

Şekil 31. Uyuşturucu madde kullanan öğrenciler bu maddeyi bulmak için ekonomik zorluk çekiyor mu?

Bu soruyu cevaplayan öğrencilerin 14'ünün (%80) evet cevabını verdiği, 3'ünün (%13) ise hayır cevabını verdiği görülmüştür. Bu da bize madde kullanan kişilerin ekonomik sıkıntı çektiklerini göstermektedir.

Soru 33. Aile Yapınızın ve Anne-Baba Davranışlarının, Uyuşturucu Madde Kullanımına Bir Etkisi Olduğu Düşüncesi

Yapılan anket çalışmasına katılan ve madde kullanan öğrencilere; aile yapınızın ve anne - baba davranışlarının, uyuşturucu madde kullanımına bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; %78 oranında evet cevabının verildiği, %12 oranında ise hayır cevabının verildiği görülmüştür.

Madde kullanımı ile aile yapısı ve anne-baba davranışları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Soru 34. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Herhangi Bir Eğitim veya Bilinçlendirme Faaliyetine Katılma Durumu

Yapılan anket çalışmasına katılan ve madde kullanan öğrencilere; uyuşturucu madde kullanmadan önce herhangi bir eğitim veya bilinçlendirme faaliyetine katıldınız mı? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; 12'sinin (%71) evet cevabını verdiği, 4'ünün (%19) ise hayır cevabını verdiği görülmüştür.

Soru 35. Bu Tür Faaliyetlerin Yapılması Gerekliğini veya Faydalı Olduğunu Düşünüyor musunuz?

Yapılan anket çalışmasına katılan ve madde kullanan öğrencilere; Bu tür faaliyetlerin yapılması gerektiğini ve faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; 14'ünün (%78) oranında hayır cevabını verdiği, 4'ünün (%22) ise evet cevabını verdiği görülmüştür.

Soru 36. Madde Kullanımından Dolayı Damgalanma Sorunu Yaşadınız mı?

Yapılan anket çalışmasına katılan ve madde kullanan öğrencilere; madde kullanımından dolayı damgalanma sorunu yaşadınız mı? Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; 7'sinin (%40) evet cevabını verdiği, 6'sını (%33) ise hayır cevabını verdiği, 5'inin ise kararsız olduğu görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada; literatür taramasından sonra, kullanıcı profilleri belirlenerek lise çağında eğitim gören bireyler ile gerçekleştirilen anket çalışması sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu bulgularının tamamı, bir şekilde uyuşturucu madde kullanımı üzerinde etkisi olan faktörler ve ekonomik durumla bağlantısını ortaya koymuştur.

Bu çalışmada; liselerde zararlı madde kullanımının; Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesi lise öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmayla, başta uyuşturucu maddeler olmak üzere zararlı madde kullanımının hangi noktaya geldiğini ve ekonomik durumla bağlantısını tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu çalışma sonucunda görülen, ‘Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçe’sindeki Liselerde madde kullanım probleminin risk grubunda olabileceği, kullanıcı sayısının da her geçen gün artmakta olabileceğidir.

Uyuşturucu madde kullanımı küresel bir problemdir. Kullanım oranları ve kullanılan maddeler toplum yapısına göre farklılık göstermektedir. Dünya üzerinde hemen hemen tüm toplumlar uyuşturucudan bir şekilde etkilenmektedirler. Özellikle son yıllarda artan uyuşturucu kullanımı ile birlikte, bu durumun sosyal sonuçları olarak şiddet ve suç eğilimi artmakta, sosyal yapı, başta aile yapısı olmak üzere çökmektedir. Ülkemizde bu problemten payını almaktadır.

Çalışmamızda madde kullanımı ile ilgili elde ettiğimiz temel sonuçlara bakıldığında; madde kullanımında tercih edilen maddelerin büyük çoğunluğunun sentetik maddeler olduğu, bunun sebebinin de sentetik bazlı uyuşturucu maddelerin ucuz ve kolay bulunabilir olduğudur. Ucuz olan bu maddelerin kullanım sıklığı sebebinin; sosyo-ekonomik düzeyi düşük kesimler tarafından tercih edilebiliyor olduğudur. Yine madde kullanımında ayırt edici diğer faktörün, aile eğitim durumu ve öğrenci eğitim durumu olduğudur. Madde kullanımı ile eğitim durumları arasında doğru bir orantı olduğu görülmüş olup madde kullanan kesimlerin eğitim seviyelerinin düşük olduğu olduğu görülmüştür.

Artarak devam eden madde kullanımının ve madde bağımlılığının hangi nedenlerden kaynaklandığının ortaya konulması, bu sorunun çözümü adına en önemli adımlardandır. İçinde bulunduğumuz zaman itibariyle hiçbir birey kendini toplumdan soyutlayamayacağından dolayı her an bu tür zararlı maddeler ile karşılaşma riski bulunmaktadır. Özellikle de genç nesil için tehlikenin boyutunun korkulacak büyüklükte olduğu görülmektedir. Madde kullanan bireylerin yoğun olduğu ortamlarda, toplumun her bireyi, mantıklı olmayan ve tehlikeli olabilecek davranışlarla her an karşı karşıya kalabilirler. Sonuç olarak yapılan çalışmada elde edilen bulgular ışığında alınacak önlemler, sadece madde kullanıcılarına değil onların ailelerine ve topluma da yansiyacaktır. Bu tehlikelerin daha fazla büyümeden bertaraf edilmesi hepimizin yararına olacaktır. Neticede tüm bireyler güvenli bir toplumda yaşamak isterler.

Şahısları madde kullanımına iten pek çok sebep sıralanabilir: Aile ortamında başlayan problemler veya problemli ailede doğmak, ekonomik durum, kişilik yapısı, eğitim başarısızlıkları, arkadaş çevresinin yanlış seçilmesi, maddelerin kolay bulunabilirliği, toplumda kabul edilebilirliği, merak duygusu ve eğlence kültürünün bir parçası zannedilmesi önemli nedenler arasındadır.

Yukarıda saydığımız ilk nedenlerin başında aile kurumu gelmektedir. Çocuğun yetiştirildiği ve hayata hazırlandığı en önemli kurum ailedir. Ailelerin Türkiye şartları gereği büyük çoğunluğunun hızlı değişime ayak uyduramadığı ve çocuk ile ilişkilerin çok kısır olduğu kabul edilen bir gerçektir. Ailelerin büyük bir kısmının değişen sosyal hayat şartları, sosyal medya, eğlence kültürü ya da madde kullanım sıklığı ve bulunabilirliğinden haberi olmamaktadır. Aileler bu gerçeği genelde yakın çevreleri veya kendi çocuklarının başına gelmeden görememektedir. Bunun en büyük nedenlerinden bazıları; ekonomik yetersizlikler ya da yoğun iş temposunda çalışan ailelerin sorumsuz davranışlarıdır. Bu istek öğrencilerin sorunlarını görmezden gelmektedir. Ailelerin, genellikle çocuklarının uyuşturucu madde kullanmayacaklarını düşünmeleri, bunu kendilerine ve çocuklarına yakıştıramamaları da diğer önemli sebeplerdendir.

Madde kullanımı gerçekleşmeden önce önleme adına etkili olan en önemli faktörlerden biri de, öğrencilerin okul ortamında iyi bilinçlendirilerek eğitim faaliyetleri ile zararlarının ve kullanım sonucu oluşacak tehlikelerin iyi anlatılmasının olduğu görülmektedir. Bu tür eğitim faaliyetlerinin içeriği de öğrenci profiline uygun olmalıdır.

Çalışma yapılan okullarda eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin zararlı madde kullanım oranları oldukça düşük olup eğitim düzeyi düşük olan okullarda okuyan öğrencilerin ise zararlı madde kullanım oranlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu da bize eğitim seviyelerinin iyileştirilmesi gerektiğini göstermekte olup madde kullanımına iten sebeplerden birtanesinde eğitim seviyesinin düşüklüğünden kaynaklı olabileceğini göstermektedir.

Çalışmamızda dikkat çekmek istediğimiz bir hususta uyuşturucu madde kullanan bireylerin ailelerinde sigara ve alkol maddesi kullanma oranının çok yüksek olduğudur. Ailelerin kendileri üzerine düşen rol model olmada, başarısız olmaktadır. Diğer bir faktörde akran baskısıdır. Arkadaş grubuna girmek isteyen çocuklar, akran baskısı ile karşılaşabilmektedir. Zararlı alışkanlıkları olan bireylerden oluşan bir arkadaş grubu, yeni arkadaşlarını aralarına dahil etmek için kendi kullandıkları maddeyi denemesini ön koşul olarak ifade edebilmektedir. Bu tehlikeye karşı gerekli müesseselerde yeterli bilinçlendirme yapılmalıdır.

Madde kullanımı üzerinde etkili olan diğer önemli faktörlerden biri de şüphesiz çevredir. Nitekim yapmış olduğumuz çalışmaya katılan öğrencilerin de çevrenizde madde kullanan ve sizin tanıdığınız kişi sayısı kaçtır sorusuna toplamda verilen 481 cevabının yeterince korkutucu olduğu düşünülmektedir.

Adları uyuşturucu satışıyla özdeşleşmiş mahallelerin ıslah çalışmaları yapılmalı, kentsel dönüşümleri tamamlanmalı, bu mahallelerde yaşayan vatandaşlarla ilgili sosyal projeler gerçekleştirilmelidir.

Çalışmamızda elde ettiğimiz önemli bulgulardan biri de madde kullanımı ve ekonomik durum arasındaki ilişkidir. Çalışmamızda görüldüğü üzere madde kullanan bireylerin aile gelirlerinin açlık sınırı altında olduğu, büyük oranda kirada oturdukları, öğrencilerin bir kısmının okul haricinde ek işte çalıştığı görülmüştür. Bu da bize madde kullanımı ile yoksulluk arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yoksulluk ile madde kullanımı arasında anlamlı bir ilişki görülmüş olup madde kullanımının engellenmesinde en önemli etkenin ekonomik kalkınma olduğu görülmektedir. Yoksulluğu ve madde kullanımını azaltmak için kalkınmanın sağlanması ve sürdürülebilir olması gerekmektedir. Öncelikle madde kullanımının azaltılması için yoksulluğa neden olan faktörler ortadan kaldırılmalıdır. Şüphesiz yoksulluğa sebep olan en önemli faktör gelir adaletsizliğidir. İlk olarak gelir adaletsizliğinin ortadan kaldırılması ve ekonomik kalkınma sağlanmalıdır.

Türkiye'nin kalkınma verileri arasında Ar-Ge harcamalarının GSYH içerisindeki oranı her yıl düzenli bir şekilde artış göstermiştir. Ar-Ge'de yer alan insan sayısı da Türkiye'de her yıl düzenli bir şekilde artış göstermiştir. Bu durum, Türkiye'nin bir adım daha bilime, teknolojiye, geliştirmeye ağırlık verdiğini ortaya koymaktadır. İnsan kaynakları, inovasyonun ve kalkınmanın sağlanmasında bir başka bileşeni oluşturmaktadır. Eğitim, vasıflı insan gücünün sağlanması noktasında önem taşımaktadır. Günümüz ekonomisi, bilginin ve teknolojinin hakim olduğu bir çağ olduğu için donanımlı, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi bir amaç olmalıdır. Bilimsel çalışmaların daha yoğun yapılabilmesi, yenilikçi araştırmacı sayısının artması için yüksek lisans ve doktora programlarına ağırlık verilmelidir. Türkiye'nin bölgeleri içerisinde patent başvuru ve tescil sayılarında da artış olmasına rağmen inovasyon faaliyetleri bölgeler arası gelişmişlik farklarının olması nedeniyle istenilen düzeyde gerçekleşmemiştir.

Kalkınma bileşeni olarak yoksulluk sayıları ile hanehalkı tüketim harcaması araştırma sonuçlarına göre yoksulluk sayısı 2006 yılında 17165 iken 2013 yılına gelindiğinde 16706'ya düşerek küçük bir oranda yoksulluk sayısında azalma görülmüştür. Günümüz bilgi, teknoloji, yenilik çağı olduğu için kalkınma noktasında baktığımızda yoksulluk sayısındaki düşüş yeterli görülmemektedir. Hanehalkı tüketim harcamalarına baktığımızda da eğitim, sağlık, gıda türlerinde oldukça az harcama görülmektedir. Bu da yaşam standartları için önemli olan harcamaların yeterli olmadığını göstermektedir. Bir başka kalkınma bileşeni olan Gini Katsayısı Türkiye'de 0,4 bant aralığında seyretmekte olup 2014'ten 2015 yılına geçildiğinde katsayıda artış görülmüştür ancak gelir dağılımında adalet sağlanamamıştır.

Son yıllarda Türkiye'de, Ar-Ge harcamalarının GSYİH'ya oranı, Ar-Ge'de çalışan insan gücü, yüksek lisans mezun sayısı ve doktora mezun sayısında artış görülmektedir. Genel olarak değerlendirdiğimizde; insan kaynaklarının, teknolojinin ve bilginin istenilen düzeyde geliştirilemediğini, kaynakların etkin dağılmadığını göstermektedir. Bölgeler arasında gelişmişlik farklarının olması inovasyonun, kalkınmanın, araştırma geliştirme çalışmalarının yavaşlamasına neden olmaktadır. Bunun için ulusal ve bölgesel inovasyon sistemlerinin oluşturulmasına çalışarak kalkınmanın, büyümenin, yaşam standartlarının, refah seviyesinin yükseltilmesine çalışılmalıdır. İnovatif çalışmaları hızlandırmak ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak için kalkınma planları hazırlanmalıdır. Ülkelerin ve bölgelerin refahını, yaşam standardını artırmanın yolları Ar-Ge ve

inovasyondur. Böylece kalkınmanın sağlandığı ülkelerde ve bölgelerde Ar-Ge ve inovasyon faaliyetleri daha çok etkili olacak ve gelişme sağlanacaktır.

Ülkemiz coğrafi konumundan dolayı Ortadoğu'da yaşanan savaş ve karışıklıklar sonucunda büyük bir göç tehlikesiyle karşı karşıyadır. Devlet politikalarıyla iç ve dış göçlerin kontrol altına alınması gerekmektedir.

Yoksulluğu yok etmede sadece devlet değil tüm sivil toplum kuruluşları harekete geçirilmelidir. Yoksullukla mücadelede en önemli faktörlerden birisi de eğitimli ve donanımlı bir nesil yetiştirmektir. Devletimiz iş dünyasına kendi öz kaynaklarımızı kullanmayı teşvik etmeli ve lojistik sağlamalıdır.

Doğal kaynaklar daha etkin ve verimli kullanılmalı, iyi muhafaza edilmelidir. Sermaye birikimi yapıp hızla sanayileşerek, üretim toplumu için çalışmalar yapılmalı, özel sektörün özellikle de sanayi üreticileri vergi, teşvik, yasalar ile desteklenmelidir. Kalkınmayı hızlandıracak ve dolayısıyla yoksulluğu azaltacak her adım beraberinde de madde kullanımını azaltacak ve zamanla ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır.

Türkiye, coğrafi konumunun da etkisiyle uyuşturucu madde geçişinin transit ülkesidir. İran, Afganistan ve Pakistan gibi küresel düzeyde uyuşturucu yapımında kullanılan haşhaş üreten ülkelere yakın olmak, Türkiye açısından başlı başına bir risk teşkil etmektedir. Devlet politikaları, kanun ve yasalarla bu tehlikeye karşı ciddi denetleme ve cezalar getirmelidir.

Madde bağımlılığı ve uyuşturucuya yönelik talepte arttırıcı ya da azaltıcı rolü olan en önemli unsurlardan biri de medya ve internet dünyasıdır. Devlet buralarda zararlı yayınları RTÜK yoluyla engelleyerek, yararlı olabilecek yayınlarla ilgili kapsamlı çalışmalar yapmalıdır. Özellikle günümüzde, çocuklar ve gençler okul dışında kalan zamanlarının neredeyse tamamını televizyon karşısında geçirmektedir. Çocuklar, özellikle çizgi film, sinema veya televizyon dizilerindeki karakterleri benimseyerek kendilerine rol model almaktadırlar. Bu nedenle uyuşturucu ya da sigara kullanımı gibi kötü alışkanlıkların yanı sıra, suç ve şiddet içeren davranışları da taklit etmek suretiyle edinmektedirler. Dolayısıyla bireyleri olumsuz etkileyen yayınları yapma eğiliminde olan yayın kuruluşlar ilgili kurumlar tarafından hassasiyetle takip edilerek caydırıcı cezalar verilmelidir.

Uyuşturucu madde bağımlılığı ve zararlı alışkanlıklara olan talebin azaltılmasına yönelik toplumsal bir seferberlik yapılarak, tüm kurumların üzerine düşen görevleri acilen hayata geçirmeleri gerekmektedir. Devletin her kurumu toplu organizasyonlarla madde

kullanımının zararlarını ve önleme yollarını topluma anlatmalı, sosyal aktivite ve farklı çalışmalarla hayatımızdan bu maddeleri çıkarmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı tüm okullarda kitap okuma saatlerini bu tür maddelere karşı zararların anlatıldığı kaynaklarla desteklemeli, aileleri okullarda veli toplantıları ile bilinçlendirmeli ve okul yönetimleri okullarda uyuşturucu, sigara ve alkolle mücadele kolları kurmalıdır.

Kısacası hayatın her ünitesinde zararlı maddelere karşı mücadele yürütülmez ise sonuç alınamayacaktır. Sonuç olarak; toplumsal kalkınmanın sağlanması ve uyuşturucu madde bağımlılığıyla mücadele için topyekun tüm kurum-kuruluşlar ve her birey üzerine düşen görevi yapmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aktan, C. C. ve Vural, İ. Y. (2002). *Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri, Yoksullukla Mücadele Stratejileri*. Hak-İş Konfederasyonu Yayınları. Ankara.
- Alexanyan, V. (1981). *Teşhisten Tedaviye*. İstanbul Formül Matbaası.
- Anadolu Üniversitesi, (2012). *İktisadi Kalkınma*. Yayın No: 2668, Eskişehir.
- Arslan , H. (2016). *Ankara İli Polatlı İlçesindeki Ailelerin Sosyoekonomik Düzeyleri ve Aile İçi İlişkiler Temelinde 13-18 Yaş Gençlerde Madde Bağımlılığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.
- Aydın, A. (2015). *İnsani Kalkınma ve Eğitim İlişkisi: Türkiye İle OECD Ülkelerinin Verilerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray
- Bağcı, M. (2011). *Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı ve Mali Suçların Ülkemizdeki Ekonomik Boyutu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bozbey, S. (2015). *Madde Kötüye Kullanımı veya Madde Bağımlılığı Tanısı Alan Çocuk ve Ergenlere Eşlik Eden Psikiyatrik Bozuklukların İncelenmesi*. Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu İstanbul İli Bakırköy Bölgesi Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kliniği, İstanbul.
- Çetin, Y. (2013). *Madde Bağımlılığı ve Yalova Ölçeğinde Madde Bağımlılığı Algısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yalova.

- Dumlu, U. ve Aydın, Ö. (2008). *Ekonometrik Modellerle Türkiye İçin 2006 Yılı Gini Katsayısı Tahmini*. Ege Akademik Bakış/8 (1), s.373-393.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı (2008). *Yayımlanmamış Narko Terörizm Raporu*. Narko Analiz Grubu, Ankara.
- Ersoy, Ö. (2015). *Kahramanmaraş İl Merkezindeki Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Madde Bağımlılığı ve Etkileyen Faktörler*. Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ersöğütçü, F. (2015). *Madde Bağımlılığı Tanısı Almış Bireylerde Sosyal İşlevsellik ve Benlik Saygısı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Evcin, U. (2013). *Madde Kullanımıyla Mücadelede Önleme, Madde Bağımlılığı ile Mücadele 18. Temel Eğitimi Eğitici Notları*. Ankara.
- Evcin, U. Madde Kullanımıyla Mücadelede Önleme, Makale, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2017;8(1):1-8.
- Kayaalp, S.O. (Ed). (2012). *Rasyonel Tedavi Yönünden Tıbbi Farmakoloji*. 1. Baskı, Ankara.
- Koçak, N. (2014). *Türkiye’de Uyuşturucu Madde Kullanımını Etkileyen Faktörler*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koçum, E. (2012). *Bağımlılık Yapan Maddeler ve Etkileri*. Yayımlanmamış Bitirme Tezi, Erciyes Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Kayseri.
- Kurupınar, A. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinde Görülen Madde Bağımlılığı Alışkanlığı ve Yaygınlığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Madde Bağımlılığının Tedavisi*, 11. Baskı, Pelikan Yayıncılık, Feryal Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti. Ankara, 2009, s. 816-836.
- Müsiad. (2012). *Küresel Rekabet İçin Ar-Ge ve İnovasyon*. Müsiad Araştırma Raporları, İstanbul, ISBN: 978-605-43-83-21-4. Baskı ve Cilt: Pelikan Basım.
- Nafziger, W. E. (2006). *Economic Development*. Cambridge University Press.

- Nurkse, R. (1952). *Growth In Underdeveloped Country: Some International Aspect Of The Problem Of Economic Development*. The American Economic Review, Vol: 32, No: 2, May, pp: 571–583.
- Ögel, K. (2001). *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık - Tartışmalar ve Gerçekler*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Özden, S. Y. (1992). *Uyuşturucu Madde Bağımlılığı, Teşhis- Tedavi- Tedbir*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
- Parasız, İ. (2005). *Kalkınma Ekonomisi*. (1. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Solmaz, E. (2008). İktisadi Kalkınma Kuramlarının Yoksulluk Konusuna Yaklaşımlarına Eleştirel Bir Bakış. *Mevzuat Dergisi*, 132 (11).
- Stern, N. (2001). *A Strategy for Development*, Washington DC.
- Temiz, M. (2013). *Ekonomik Kalkınma ve Yoksulluk İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- TUBİM. (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi). (2014), Türkiye Uyuşturucu Raporu, Ankara TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi). (2013). *Türkiye Uyuşturucu Raporu*. Ankara.
- TBMM. (2008). *Uyuşturucu Başta Olmak Üzere Madde Bağımlılığı ve Kaçakçılığı Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*. Ankara.
- Uzbay, İ. T. (2009). Madde Bağımlılığının Tarihçesi, Tanımı, Genel Bilgiler ve Bağımlılık Yapan Maddeler. Ankara: Türk Eczacılar Birliği Yayını, *MİSED* (Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi), sayı: 21-22.
- Ulusal Uyuşturucu Politika ve Strateji Belgesi 2013-2018*. (2013). Ankara: T.C. Başbakanlık.
- Vardar, E. (2012). Bağımlılıkta Temel Kavramlar ve Tanısal Sınıflamalar. Cüneyt Evren, Kültekin Ögel, Berna D. Uluğ. (Ed.). *Alkol ve Madde Bağımlılığı Tanı ve Tedavi El Kitabı*. Ankara: Türkiye Psikiyatri Derneği.
- Yıldırım, E. (2008). *Uyuşturucu Kullanımının Sosyolojik Boyutu Uyuşturucuya Yönelik Talep Azaltımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale .

Yılmaz, N. (2015). *Alkol ve Madde Bağımlılığı: Bireysel ve Toplumsal Sonuçları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

2016 Yılına Girerken Türkiye ve Dünya Ekonomisi Ekonomik Araştırmalar Bölümü. Makale, (2016). (Yayın No: TÜSİAD-T/2016-02/574).

İnternet Kaynakları

Afyon Bitkisi Hakkında Bilgi NFKUCOM. 12 Aralık 2016 Tarihinde <http://www.nkfu.com/afyon-morfin>. sayfasından erişilmiştir.

Bloomberght Haber Kanalı İnternet Sitesi, Amerika Birleşik Devletlerinde Mayıs Ayı İşsizlik Durumu, 02 Şubat 2017 Tarihinde <http://www.bloomberght.com> Sayfasından Erişilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Rapor, Ankara. 11 Ekim 2016 tarihinde <http://www.kom.pol.tr/Sayfalar/default.aspx> sayfasından erişilmiştir. (EGMKOSMDB).

Hta Nöropsikiyatri, 12 Ekim 2016 Tarihinde <http://www.htanoropsikiyatri.com/madde-bagimlilik/> sayfasından erişilmiştir.

<http://www.hastalik-ve-saglik.net/ayak-uyusmasinin-sebepleri/>. sayfasından 11 Eylül 2016 Tarihinde erişilmiştir.

<http://zehirlenme.blogspot.com.tr/>. sayfasından 10 kasım 2016 tarihinde erişilmiştir.

<http://www.ogelk.net/Dosyadepo/etyoloji.pdf>. Sayfasından 11 kasım 2016 tarihinde erişilmiştir.

<http://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/detay/2016-dunya-uyusturucu-raporu>. sayfasından 21 kasım 2016 tarihinde erişilmiştir.

<http://www.hurriyet.com.tr/100-ton-eroinin-ancak-10-tonu-yakalaniyor-1388850> sayfasından 25 kasım 2016 tarihinde erişilmiştir.

https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9Clkelerin_ki%C5%9F sayfasından 25 kasım 2016 tarihinde erişilmiştir.

<http://www.bbc.com/turkce/ekonomi> sayfasından 26 kasım 2016 tarihinde erişilmiştir.

<https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/degiskenlerUzerindenSorgula>. Erişim tarihi: 26.06.2016.

Madde Bağımlılığı Gençlik Anketi. 15 Aralık 2017 Tarihinde [http://www.saglikplatformu.com/statik/madde.htm\(anket\)](http://www.saglikplatformu.com/statik/madde.htm(anket)) sayfasından erişilmiştir.

Maddede Bonzai Neden Yaygınlaştı Zararları Nelerdir Nasıl Kurtulunur. Haber. 12 Aralık 2016 Tarihinde <https://onedio.com/haber/--335299> sayfasından erişilmiştir.

NTV Haber kanalı internet sayfası. 12 Aralık 2016 tarihinde <http://arsiv.ntv.com.tr/news/214454>. Asp (anket) sayfasından erişilmiştir.

OECD Türkiye’de Gelir Adaletsizliği. Haber. 29 Aralık 2016 Tarihinde <http://www.bbc.com/turkce/ekonomi/>. sayfasından erişilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu, 12 Ekim 2016 Tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/=2152574783/> sayfasından erişilmiştir.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti, 2016 10 Eylül 2016 Tarihinde <http://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/bagimlilik-nedir?> Sayfasından Erişilmiştir.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti. Rapor. 19 Aralık 2016 Tarihinde (<http://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/2016-dunya-uyusturucu-raporu-aciklandi>, sayfasından erişilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu. Rapor. 26 Haziran 2016 Tarihinde <https://biruni.tuik.gov.tr> Sayfasından Erişilmiştir.

.

EKLER

EK:1: Madde Bağımlılığı Ve Ekonomik Durum Gençlik Anketi

Madde Bağımlılığı Ve Ekonomik Durum Gençlik Anketi

Açıklama: Bu Anket Liselerde Madde Bağımlılığı Konusunda Bilgi, Tutum ve Davranış Düzeyini Ölçmek Amacıyla Hazırlanmıştır. Araştırmamız Bilimsel Bir Çalışma Olup Vereceğiniz Cevaplar Araştırmamızın Geçerliliğini Etkileyecektir. Katkılarınızdan Dolayı Teşekkür Ederiz.

1-Cinsiyetiniz:

Erkek Kadın

2-Yaşınız:

15 16 17 18 19

3-Okuduğunuz Lise?

Meslek İmamhatip Anadolu Fen Sağlık Diğer()

4-Babanızın Öğrenim Durumu?

İlkokul Ortaokul Lise Üniversite

5-Annenizin Öğrenim Durumu?

İlkokul Ortaokul Lise Üniversite

6-Ailenizin Aylık Ortalama Geliri?

500-1000 1000-1500 1500-2000 2000 ve Üzeri

7-Herhangi Bir İşte Çalışıyor Musunuz?

Evet Hayır

8-Oturduğunuz Ev Kira Mı?

Evet Hayır

9-Üniversite Okumayı Düşünüyor Musunuz?

Evet Hayır

10-Sigara Kullanıyor Musunuz?

Evet Hayır

11-Evet İse Ne Sıklıkta?

Günde 1 Tane

Günde 2-10 Tane

Günde 11-19 Tane

Günde 20 Taneden Fazla

12-Sigaraya Kaç Yaşında Başladınız?

10 Yaş Ve Öncesi

11-12 Yaşında

13-14 Yaşında

15-16 Yaşında

17 Yaş Ve Üstünde

13-Sigaraya Neden Başladınız?

Denemek İçin

Ailemin Etkisiyle

Arkadaş Ortamının Etkisiyle

Sıkıntılardan Kurtulmak İçin

Diğer ()

14-Alkol Kullanıyor Musunuz?

Evet Hayır

15-Evet İse Ne Sıklıkta?

Ayda 1 Kez

Haftada 1 Kez

Haftada 2 Kez

Haftada 2'den Fazla

16-Alkollü Madde Kullanma Nedenleriniz?

Denemek Arkadaş Çevresi Ailemin Etkisiyle

Eğlenmek Sıkıntılardan Kurtulmak Diğer ()

17-Alkol Kullanmaya Kaç Yaşında Başladınız?

10 Yaş ve Öncesi

11-12 Yaşında

13-14 Yaşında

15-16 Yaşında

17 Yaş ve Üstünde

18- Herhangi Bir Uyuşturucu Madde Kullandınız Mı?

Evet Hayır

19-Evet İse Aşağıdakilerden Hangilerini Kullandınız?

Esrar Kokain Haplar (Ecstasy)

Eroin Bali Ve Tiner Gibi Uçucu Maddeler Bonzai

20-Madde Kullanım Sıklığınız Haftada Nedir?

1 Kez

2-5 Kez

6-9 Kez

10-19 Kez

20-39 Kez

40 ve Üstü

21-İlk Olarak Hangi Maddeyi Denediniz?

Esrar	Kokain	Haplar (Ecstasy)
Eroin	Bali Ve Tiner Gibi Uçucu Maddeler Vb.	Bonzai

22-Kullandığınız Maddeyi Nereden Buldunuz?

Ailemden

Arkadaşlarımdan

Yabancı Bir Kişiden

İnternette

Eğlence Mekanlarından

23-Bu Maddeleri Kullanma Nedenleriniz?

Denemek	Arkadaş Çevresi	Ailemin Etkisiyle
Eğlenmek	Sıkıntılardan Kurtulmak	Diğer ()

24-Ailenizde Aşağıdaki Maddelerden Hangileri Kullanılıyor?(Birden Fazla Şıkkı İşaretleyebilirsiniz.)

Sigara

Alkol

Uyuşturucu Maddeler

25-Uyuşturucu Madde Kullanmak İnsanları Sorunlardan Uzaklaştırır Mı?

Evet

Hayır

Bilmiyorum

26-Uyuşturucu Madde Kullanan İnsanlar Toplumdan Farklı Mıdır?

Evet

Hayır

Bilmiyorum.

27-Uyuşturucu Madde Kullanımı Sonucu Vefat Eden Birini Tanıyor Musunuz?

Evet Hayır

28-Etrafınızda Uyuşturucu Madde Kullandığını Bildiğiniz Kişi Sayısını Yazar Mısınız?

29-Uyuşturucu Kullanan İnsanları Nasıl Tanımlarsınız?

Psikopat

Yardıma Muhtaç

Suçlu

Mutlu

Özgür

30-Uyuşturucu Maddelerle İlgili Olarak Basında Yer Alan Haberler Sizi Nasıl Etkiliyor?

Merakımı Azaltıyor

Merakımı Etkilemiyor

Merakımı Artırıyor

31-Uyuşturucu Maddelerin Kolay Bulunabilir Olduğunu Düşünüyor Musunuz?

Evet Hayır

32-Kullandığınız Maddeyi Temin Etmek İçin Ekonomik Zorluk Çekiyor Musunuz?

Evet Hayır

33-Aile Yapınızın ve Anne - Baba Davranışlarının, Uyuşturucu Madde Kullanımına Bir Etkisi Olduğunu Düşünüyor Musunuz?

Evet Hayır

34-Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Herhangi Bir Eğitim ve Bilinçlendirme Faaliyetine Katıldınız Mı?

Evet Hayır

35-Bu Tür Faaliyetlerin Yapılması Gerektiğini veya Faydalı Olduğunu Düşünüyor Musunuz?

Evet Hayır

36-Madde Kullanımından Dolayı Damgalanma Sorunu Yaşadınız Mı?

Evet Hayır

EK 2: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Anket Yapımı İzin Belgesi

T.C.
MUSTAFAKEMALPAŞA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

BURSA

Sayı : 20630918/806.01.03/13323275
25.11.2016

Konu: Anket Çalışması.

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi: Aksaray Üniversitesi İktisat Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi İshak OKTAY'ın Dilekçesi.

Aksaray Üniversitesi İktisat Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi İshak OKTAY, tez çalışması için anket yapmak istediğini bu konu ile ilgili müdürlüğümüzden izin talebinde bulunduğunu ilgi dilekçesi ile müdürlüğümüze bildirmekte olup, tez çalışması için anket yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Zafer GÖLLÜ
Şube Müdürü

OLUR
25.11.2016

Mustafa EFE
İlçe Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı ile Aynıdır.

29.11.2016

Yunus Emre Mah.19 Nolu Sok. No:2 16500 Mustafakemalpaşa / BURSA Ayrıntılı Bilgi İçin: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri
Elektronik Ağ: mustafakemalpaşa.meb.gov.tr
e-posta : mustafakemalpaşa16@meb.gov.tr

Tel 0(224) 613 18 98
Faks: 0(224) 613 00 02

ÖZGEÇMİŞ

FOTOĞRAF

Kişisel Bilgiler

Soyadı,Adı	İSHAK OKTAY
Uyruğu	T.C.
Doğum tarihi veyeri	1990-MUŞ
Medenihali	EVLİ
Telefon	05467235702
E-posta	ishakoktay3@gmail.com
Faks	

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet yılı
Lise	Endüstri Meslek Lisesi / Gıda Teknolojisi	2007
Üniversite	Gazi Üniversitesi / Aile ve Tüketici Bilimler Öğretmenliği	2013
Yüksek Lisans		
Doktora		

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev